

CHRISTINE STIX-HACKL
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2004. június 8.¹

I — Előzetes észrevételek

II — Jogi háttér

A — A közösségi szabályozás

2. Az irányelv 1. cikke az irányelv tárgyi hatályára vonatkozó rendelkezéseket tartalmaz. Kivonatosan így rendelkezik:

1. Jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem az adatbázisok jogi védelméről szóló, 1996. március 11-i 96/9/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv² (a továbbiakban: irányelv) értelmezésére vonatkozó négy párhuzamos eljárás³ egyike. Tárgya, hasonlóan a többi eljáráshoz, az úgynevezett sui generis jog által biztosított védelem és ennek a sportfogadások terén való alkalmazhatósága.

„(1) Ez az irányelv a bármilyen formában létrehozott adatbázisok jogi védelméről szól.

(2) Ennek az irányelvnek az alkalmazásában »adatbázis« az önálló művek, adatok vagy egyéb tartalmi elemek valamely rendszer vagy módszer szerint elrendezett gyűjteménye, amelynek elemeihez elektronikus eszközökkel vagy bármely más módon egyedileg hozzá lehet férni.”

1 — Eredeti nyelv: német.

2 — HI. L. 77., 20. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 15. kötet, 459. o.

3 — A C-46/02., a C-338/02. és a C-444/02. sz. ügyekben a Bíróság előtt folyamatban lévő eljárásokról van szó, amelyekben szintén ma ismertetem indítványomat.

3. A III. fejezet 7–11. cikke szabályozza a sui generis jogot. A védelem tárgyát szabályozó 7. cikk kivonatosa így rendelkezik:

adott példány Közösségen belüli viszonteladásának ellenőrzésére vonatkozó jogot;

„(1) Azon adatbázisok előállítói számára, amelyek tartalmának megszerzése, ellenőrzése, illetve előállítása minőségileg vagy mennyiségileg jelentős ráfordítással járt, a tagállamok biztosítják a jogot arra, hogy az adatbázis egész tartalmának vagy minőségi és/vagy mennyiségi szempontból jelentős részének kimásolását és/vagy újrahasonosítását megakadályozzák.

A nyilvános haszonkölcsönzés nem minősül kimásolásnak, illetve újrahasonosításnak.

(3) Az (1) bekezdésben említett jog átruházható, átengedhető és felhasználási szerződés tárgya lehet.

(2) E fejezet alkalmazásában:

[...]

a) »kimásolás« az adatbázis tartalma egészének vagy jelentős részének más hordozóra bármilyen eszközzel, illetve bármilyen formában történő végleges vagy ideiglenes átvitele;

(5) Az adatbázis tartalmának jelentéktelen része ismételt és rendszeresen nem másolható ki, és/vagy nem hasznosítható újra, ha ez sérelmes az adatbázis rendes felhasználására, vagy indokolatlanul károsítja az adatbázis előállítójának jogos érdekeit.”

b) »újrahasonosítás« az adatbázis tartalma egészének vagy jelentős részének a nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tétele bármilyen módon a mű példányainak terjesztése, bérbeadás, online közvetítés vagy egyéb módon történő közvetítése útján. Az adatbázis valamely példányának a jogosult által vagy az ő hozzájárulásával a Közösségen belül történő első eladása kimeríti az

4. A jogszerű felhasználók jogait és kötelezettségeit szabályozó 8. cikk (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) A nyilvánosság számára bármilyen módon hozzáférhetővé tett adatbázis előállí-

tója nem akadályozhatja meg, hogy az adatbázis jogszerű felhasználója az adatbázis tartalmának minőségileg és/vagy mennyiségileg jelentéktelen részeit bármely célra kimásolja és/vagy újrahasznosítsa. Ha a jogszerű felhasználó csupán az adatbázis valamely részének kimásolására és/vagy újrahasznosítására jogosult, e bekezdést csak az adatbázis e részére kell alkalmazni.”

5. A 9. cikk értelmében a tagállamok a sui generis jog alóli kivételeket határozhatnak meg.

6. A védelmi időt szabályozó 10. cikk (3) bekezdése így rendelkezik:

„Az adatbázis tartalmának bármilyen minőségileg, illetve mennyiségileg jelentős megváltoztatása – beleértve minden, az egymást követő bővítések, elhagyások, illetve módosítások halmozódásából eredő jelentős változást, amelyek alapján feltételezhető, hogy minőségileg, illetve mennyiségileg jelentős új ráfordítás valósult meg – a ráfordítás eredményképpen létrejövő adatbázis tekintetében önálló védelmi időt keletkeztet.”

B — A nemzeti szabályozás

7. Az Egyesült Királyságban az irányelvet az 1997. évi Copyright and Rights in Databases Regulations (a szerzői jogról és az adatbázisokhoz kapcsolódó jogokról szóló rendeletek) (SI 1997 Nr. 3032) ültette át a belső jogba. Az eljárásban részt vevő felek és a kérdést előterjesztő bíróság egyetért abban, hogy ezek a nemzeti rendeletek összhangban állnak az irányelvvvel.

III — A tényállás és az alapeljárás

8. Az alapeljárásban a British Horseracing Board (a továbbiakban: BHB), a brit lovassportág igazgatási szerve — amelynek tagjai a Jockey Club, a Racehorse Association Limited, a Racehorse Owners Association és az Industry Committee (Horseracing) Limited, valamint a Weatherbys — felperesként, míg a William Hill alperesként vesz részt. Jelen eljárás tárgya a fogadásoknak a William Hill és néhány versenytársa általi, Interneten keresztül történő felvétele.

9. A BHB olyan társaság, amelyet 1993. júniusában a Jockey Club által addig biztosított feladatok egy részének átvétele céljából alapítottak. A Jockey Club ezt az időpontot követően is megtartotta a brit lovassportot szabályozó szerepét. Feladata jelenleg a

lóversenyekre vonatkozó rendelkezések alkalmazása. A BHB átvette a lóversenyek igazgatási szervének többi igazgatási feladatát, különösen a lóversenyekre vonatkozó információk összeállítását.

10. A Weatherbys az Általános Törzskönyvet (General Stud Book) kezeli és hozza nyilvánosságra, amely a telivér lovak hivatalos jegyzéke Nagy-Britanniában és Észak-Írországbán. A Weatherbys ezenkívül egy bejegyzett bank, továbbá egy kiadóvállalat felett rendelkezik. 1985-ben a Weatherbys megkezdte a Jockey Club részére egy, a lóversenyekre vonatkozó információkat tartalmazó elektronikus adatbázis összeállítását, amely többek között a bejegyzett lovakra vonatkozó adatokat, így azok tulajdonosát és edzőjét, a lovak hendikepjét, a zsokékra vonatkozó adatokat és a versenynaptárhoz kapcsolódó információkat, így a színhelyeket, napokat, időpontokat, a futamok feltételeit, a jelentkezéseket és a résztvevőket tartalmazza. A Jockey Club az adatbázist továbbra is egyes feladatainak ellátásához alkalmazza.

11. 1999-ben a lóversenyekre vonatkozó információkat tartalmazó adatbázist és a Törzskönyvet egy adatbázisban egyesítették. Ez a „BHB-adatbázis”, amely jelen eljárás tárgyát képezi. Ezt a Weatherbys állította össze és kezeli. Az alapeljárásban részt vevő felek egyetértének abban, hogy a BHB-adatbázis a sui generis jog által védett, és ez a sui generis jog az alapeljárás felpereseinek egyikét vagy mindegyikét megilleti.

12. A BHB-adatbázis kezelésének és naprakésszé tételének költségei évente mintegy 4 millió GBP-et tesznek ki, valamint e feladatok megközelítőleg 80 alkalmazott munkáját, továbbá terjedelmes számítógépes software- és hardware-erőforrást igényelnek.

13. A BHB-adatbázis nagyszámú bejegyzést tartalmaz, közülük számosat kell naponta tárolni és gondosan kezelni. Jelenleg az adatbázis 214 táblázatból áll, amelyek több, mint 20 millió bejegyzést tartalmaznak. Minden bejegyzés meghatározott számú adatot tartalmaz. Az adatbázis olyan adatok gyűjteménye, amelyet több évre vonatkozó, a tulajdonosok, az edzők és a lovassport más érintettjei által rendelkezésre bocsátott információkból állítottak össze. Az adatbázis több generációra visszamenően több, mint egymillió ló vonatkozásában tartalmazza azok nevét és a rájuk vonatkozó egyéb részleteket. Tartalmazza a bejegyzett tulajdonosokra, a versenyszínekre, a bejegyzett edzőkre és a bejegyzett zsokékra vonatkozó részleteket. Ezenkívül tartalmazza a versenyt megelőző információkat, azaz a Nagy-Britanniában megrendezésre kerülő lóversenyekre vonatkozó, a verseny előtt rendelkezésre bocsátott információkat. Ezek többek között a verseny megrendezésének helyét és időpontját, a versenytávot, a versenybe való felvétel feltételeit, a jelentkezési határidőt, a nevezési díjat és azt az összeget tartalmazzák, amellyel a versenypálya a versenyen kiosztott díjhoz hozzájárul.

14. A Weatherbys a versenyt megelőző információk kiadására vezető három fő feladatot teljesít. Először is bejegyzi a tulajdonosokra, az edzőkre, a zsokékra, a lovakra, stb. vonatkozó információkat. Példaképpen a Weatherbys évente közel 10 000 újonnan elnevezett lovat jegyez be. Kiegészítésül minden verseny kapcsán bejegyzi a részt vevő lovak eredményeit. A Weatherbysnál megközelítőleg 15 embert alkalmaznak, akiknek a fő feladatát a lovakra és a különböző személyekre vonatkozó adatok összegyűjtése és kezelése képezi.

15. A továbbiakban arról kell megbizonyosodni, hogy azok a lovak, amelyek a versenyeken részt vesznek, tényleg azonosak-e azokkal, amelyek nevét a verseny előtt kiadott lista tartalmazza.

16. A versenyt megelőző információk kiadására vezető második fő tevékenysége a súly szerinti beosztás (a hendikep meghatározása). Minden, a hendikepes és hendikep nélküli versenyekre vonatkozó jelentkezésben — évente összesen 180 000-ben — kötelező közölni a súlyt.

17. A Weatherbys harmadik, a versenyt megelőző információk kiadására vezető fő tevékenysége a részt vevő lovak listájának összeállítása. Ezt a Weatherbys' call center alkotja meg, amely tartósan 32 embert

alkalmaz a lovakra vonatkozó jelentkezések telefonon és faxon keresztül történő felvétele végett. A Weatherbys minden ló részvételi jogosultságát két lépcsőben ellenőrzi.

18. Az előzetes döntéshozatalra utaló végzés 24-32., valamint 32–35. pontjában ismertetett cselekményekkel összefüggésben lásd az indítványhoz csatolt függeléket.

19. A BHB-adatbázisban tárolt információkhoz számos különböző felhasználónak fűződik érdeke. Az adatbázis jelentős részleteit bocsátják a lóversenysport szervezőinek rendelkezésére, így többek között az ország különböző versenypályáinak képviselői részére, a versenylovak tulajdonosai, az edzők, a lovasok és ügynökeik, a Jockey Club, a törzskönyvek összeállítói és a külföldi versenyszervező hatóságok részére. Az információkat naponta a közös Weatherbys/BHB-internetes oldalon és egy adatbázisoldalon, valamint minden héten a Racing Calendaron, a BHB „hivatalos lapján” keresztül bocsátják ezen érdekeltek rendelkezésére.

20. A versenyekre vonatkozó információkkal kapcsolatban ezenkívül a rádió- és televíziótársaságok, folyóiratok és hírlapok, valamint a lóversenyek iránt érdeklődő nyilvánosság részéről lehet érdeklődésre számítani.

21. Az információkat a versenyt megelőző nap reggelén bocsátják rendelkezésre. Az Egyesült Királyságban minden verseny minden lovas résztvevőjének nevét a versenyt megelőző délután a hírlapok és a Ceefax/Teletext szolgálat útján bocsátják a nyilvánosság rendelkezésére.

23. A William Hill az Egyesült-Királyságban a versenyt megelőző szolgáltatások egyik legjelentősebb szállítója brit és nemzetközi ügyfelek részére. Fiókjaival együtt minden pillanatban jelentős számú eseményre történő fogadás lehetőségét kínálja, két fő csatornán keresztül nyújtva fogadási szolgáltatásokat ügyfelei részére: a) licensszel rendelkező fogadási irodáinak nemzeti hálózatán keresztül b) telefonon történő fogadás-szervezés útján. A William Hill által nyújtott fő szolgáltatás a sport és egyéb eseményekre történő fix befutási esélyes fogadások felvétele. Az interneten keresztül is nyújt fogadásszolgáltatásokat. A lóversenyek a legfontosabb események, amelyekre vonatkozóan a William Hill fogadásokat kínál.

22. Az információkat a bukmékereknek is átadják. Az információkat elsősorban a Weatherbys és a Sajtó Szövetség — mint tulajdonosok — által együttesen ellenőrzött Racing Pages Ltd társaság rendelkezésére bocsátják. A Racing Pages Ltd ezeket az információkat megküldi a különböző előfizetőinek, amelyek között néhány bukméker is található. A „Declarations Feed” elnevezésű dokumentumot a Racing Pages Ltd küldte meg elektronikus formában előfizetőinek, általában a versenyt megelőző napon. Az említett irat más információk mellett pontosan és naprakészen tartalmazza a versenyek mellett a bejelentett lovakat és zsokékat, a versenytávot, a versenyek időpontját, valamint az egyes versenyeken induló lovak számát. Másodsorban a Satellite Information Services Limited (a továbbiakban: SIS), amely a Racing Pages Ltd egyik előfizetője, jogosult meghatározott célokra felhasználni ezeket az információkat. A SIS által saját előfizetőinek az információkat olyan formában küldi meg, amelyet nem kidolgozott információknak („raw data feed”) neveznek. Ez az információtípus a versenyt megelőző információk azon lényeges részeit tartalmazza, amelyek nélkül a fogadók nem tudnák fogadásukat megtenni.

24. A William Hill egyszerre előfizetője a „Declarations Feed”-nek és a nem kidolgozott információknak.

25. Az előzetes döntéshozatalra utaló végzés 40–47. pontjában ismertetésre kerülnek a William Hill internetes szolgáltatásai (lásd melléklet).

26. A BHB sui generis jogának a William Hill általi megsértésére hivatkozott a High Court of Justice előtt. A Jockey Club és a Weatherbys felperesként szintén részt vettek ebben az eljárásban. Laddie bíró megállapította, hogy a William Hill megsértette a felperesnek az irányelv 7. cikkének (1) bekezdése és 7. cikkének (5) bekezdése alapján az adatbázisán fennálló jogait. A

William Hill 2001. március 14-én fellebbezést terjesztett elő Laddie bíró határozatával szemben a Court of Appealhoz. Ez az eljárás folyamatban van a Court of Appeal előtt.

kerültek elrendezésre, illetve amelyekhez egyedileg nem lehet éppúgy hozzáférni, mint az adatbázisban?

IV — Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

27. A Court of Appeal a következő előzetes döntéshozatal iránti kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1. Az alábbi, az irányelv 7. cikkébe foglalt valamelyik fogalom közül az egyik

a) »adatbázis tartalmának jelentős része« vagy

b) »adatbázis tartalmának jelentéktelen részei«

kiterjed-e az adatbázisból származó adatokra, művekre vagy más tartalmi elemekre, amennyiben ezek nem ugyanolyan rendszer vagy módszer szerint

2. Mit jelent az irányelv 7. cikkének (1) bekezdése értelmében vett »megszerzés«? Különösen a fenti 24–31. pontokban ismertetett tények és szempontok minősülhetnek-e ilyen megszerzésnek?

3. Az irányelv 7. cikkének (1) bekezdése szerinti »ellenőrzés« arra korlátozódik-e, hogy az adatbázisban található információ helyességéről vagy az információ helyességének fennállásáról időnként megbizonyosodnak?

4. Mint jelentenek az irányelv 7. cikkének (1) bekezdésébe foglalt alábbi fogalmak

a) »az adatbázis tartalmának minőségi szempontból jelentős része« és

b) »az adatbázis tartalmának mennyiségi szempontból jelentős része«?

5. Mit jelent az irányelv 7. cikkének (5) bekezdése szerinti »adatbázis jelentéktelen részei« fogalom?
6. Különösen:
- a) a »jelentős« többet jelent-e, mint a »jelentéktelen« és amennyiben igen, úgy mit jelent?
- b) a »jelentéktelen« rész csupán azt jelenti, hogy az a rész nem »jelentős«?
7. Az irányelv 7. cikke szerinti »kimásolás« csupán az adatbázis tartalmának közvetlenül az adatbázisból más hordozóra történő átvitelét jelenti vagy az adatbázisból származó adatokból, művekből vagy más tartalmi elemekből történő közvetett átvitelét is, anélkül, hogy közvetlen hozzáférés lenne az adatbázishoz?
8. Az irányelv 7. cikke szerinti »újrahasznosítás« csupán az adatbázis tartalmának közvetlenül az adatbázisból a nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tételét jelenti, vagy az adatbázisból közvetetten származó adatok, művek vagy más tartalmi elemek nyilvánosság számára való hozzáférhetővé tételét is, anélkül, hogy közvetlen hozzáférés lenne az adatbázishoz?
9. Az irányelv 7. cikke szerinti »újrahasznosítás« az adatbázis tartalmának csupán a nyilvánosság számára történő első hozzáférhetővé tételét jelenti?
10. Mit jelentenek az irányelv 7. cikkének (5) bekezdése szerinti »az adatbázis rendes felhasználására sérelmes cselekmények, vagy amelyek indokolatlanul károsítják az adatbázis előállítójának jogos érdekeit«? A fenti 40–47. pontokban ismertetett tények és szempontok, összefüggésben a 32–35. pontokba foglalt tényekkel és szempontokkal, minősülhetnek-e ilyen típusú cselekményeknek?
11. Az irányelv 10. cikkének (3) bekezdése azt jelenti-e, hogy az adatbázis tartalmának minden »jelentős megváltoztatása«, amely az ennek eredményeképpen létrejövő adatbázis tekintetében önálló védelmi időt keletkeztet, ahhoz vezet, hogy az ennek eredményeképpen létrejövő adatbázis a 7. cikk (5) bekezdésének céljából eredően új, elkülönített adatbázisnak tekintendő?

V — Az elfogadhatóságról

28. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések néhány ponton nem a közösségi jog, azaz az irányelv értelmezésére vonatkoznak, hanem az irányelv egy konkrét tényállásra történő alkalmazására. Ami ezt a nézőpontot illeti, a Bizottság azon álláspontját kell irányadónak tekinteni, amely szerint az EK 234. cikk szerinti előzetes döntéshozatal iránti kérelem keretében ez nem a Bíróság feladata, hanem a nemzeti bíróság hatáskörébe tartozik, és ezért a jelen eljárásban a Bíróságnak a közösségi jog értelmezésére kell szorítkoznia.

29. A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az EK 234. cikk alapján folyamatban lévő, a nemzeti bíróságok és a Bíróság közötti egyértelmű hatáskörmegosztáson alapuló eljárásban minden, a konkrét tényállással kapcsolatos értékelési kérdésben a kérdést előterjesztő bíróságnak van hatásköre⁴.

30. Következésképpen a Bíróságnak nincs hatásköre arra, hogy az alapeljárás tényállása vonatkozásában döntést hozzon, vagy az általa értelmezett közösségi rendelkezéseket nemzeti intézkedésekre vagy tényekre alkalmazza, hiszen erre kizárólag a kérdést

előterjesztő bíróságnak van hatásköre. Egyes, az eljárás tárgyát képező adatbázisra vonatkozó tények vizsgálata megköveteli a tények értékelését, amely a nemzeti bíróság feladata⁵. Egyébként a Bíróságnak az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések megválaszolására van hatásköre.

VI — A megalapozottságról: értékelés

31. A kérdést előterjesztő bíróság által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések az irányelv számos rendelkezésének, lényegében bizonyos fogalmaknak az értelmezésére vonatkoznak. Az ott felmerülő nézőpontok különböző területekhez tartoznak, és ennek megfelelően kerültek rendszerezésre. Míg egyes kérdések az irányelv tárgyi hatályát érintik, addig másoknak a sui generis jog biztosításához szükséges feltételek és ennek a jognak a tartalma képezi a tárgyat.

A — A tárgyi hatály: az „adatbázis” fogalma

32. Az adatbázis tartalmi elemeinek függetlenségével mint feltétellel összefüggésben a William Hill azt az álláspontot képviseli,

⁴ — A 36/79. sz., Denkavit Futtermittel ügyben 1979. november 15-én hozott ítélet (EBHT 1979., 3439. o.) 12. pontja, a C-175/98. és C-177/98. sz., Lirussi és Bizzaro ügyekben 1999. október 5-én hozott ítélet (EBHT 1999., I-6881. o.) 37. pontja, a C-318/98. sz., Fornasar és társai ügyben 2000. június 22-én hozott ítélet (EBHT 2000., I-4785. o.) 31. pontja és a C-421/01. sz. Traunfellner-ügyben 2003. október 16-án hozott ítélet (EBHT 2003., I-11941. o.) 21. és azt követő pontjai.

⁵ — Vö. a C-448/01. sz., EVN és Wienstrom ügyben 2003. december 4-én hozott ítélet (EBHT 2003., I-14527. o.) 59. pontjával.

hogy a „tartalmi elemeknek” az előállítótól függetleneknek kell lenniük. Ez a jogi álláspont nem helytálló. Mint az a William Hillnek az adatok megszerzésének szükségességére való hivatkozásából következik, ez az érv inkább olyan nézőpontra vonatkozik, amely az irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében szabályozott „megszerzés” mint tényállási elem értelmezésével összefüggésben tisztázható.

pénzeszközök, azaz ráfordítások is védelemben részesülnek⁶.

B — A védelem tárgya: feltételek

33. Annak, hogy valamely adatbázis az irányelv 7. cikke szerinti sui generis jog alá tartozzon, az a feltétele, hogy az ebben a rendelkezésben szabályozott feltételek teljesüljenek. Jelen eljárás ezeknek a feltételeknek az értelmezésére vonatkozik.

34. Ebben az összefüggésben arra a kérdésre vonatkozó jogi vitára kell utalni, miszerint a sui generis jognak a teljesítmény védelmét, azaz lényegében az adatbázis előállítójának a tevékenységét, vagy az adatbázis formájában megnyilvánuló eredmény védelmét kell-e szolgálnia. Ezzel kapcsolatban azt kell megállapítani, hogy az irányelv az adatbázisokat, illetve azok tartalmát, és nem az azok által tartalmazott információkat — mint olyanokat — védi. Végeredményben tehát az előállított dolgok védelme a fontos, és ezáltal közvetetten a megvalósításukhoz felhasznált

35. Az irányelv 7. cikkében meghatározott feltételek hozzáadódnak az 1. cikk (2) bekezdésében szabályozottakhoz. Ezáltal a védelem tárgyának meghatározása szűkebb, mint az 1. cikk értelmében vett „adatbázis” fogalma.

36. Az irányelvvel újonnan bevezetett sui generis jog az északi „Katalogrechte”-re és a holland „geschriftenbeschermingre” vezethető vissza. Ez a körülmény azonban nem eredményezheti azt, hogy ezekkel, az előzményeknek tekinthető rendszerekkel kapcsolatban a jogtudomány és az ítélkezési gyakorlat által kialakított elméletet átültessék az irányelvre. Sokkal inkább az irányelvnek kell zsinórmértékül szolgálnia a nemzeti jog értelmezése során, és ez minden olyan tagállamra érvényes, amelyben az irányelvet megelőzően ehhez hasonló rendelkezések voltak érvényben. A nemzeti jogi szabályozást ezekben a tagállamokban is hozzá kell igazítani az irányelv rendelkezéseéhez.

⁶ — Malte Grützmacher, Urheber-, Leistungs- und Sui-generis-Schutz von Datenbanken., 1999., 329. o.; Georgios Koumantos, „Les bases de données dans la directive communautaire”, *Revue internationale du droit d'auteur* 1997., 79. o. (117.). Ezzel szemben egyesek a ráfordításokat a védelem tárgyának tekintik (jgy a 7. cikk vonatkozásában Silke von Lewinski, in: Michel M. Walter [Hrsg.], *Europäisches Urheberrecht*, 2001., Rz 3 és Grützmacher [hivatkozás a 14. lábjegyzetben] 329. o.).

1. Az irányelv 7. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „megszerzés” (az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdés)

védelme is csak az ilyen adatok megszerzését foglalja magában. Így ha a megszerzés ilyen értelmezését vesszük alapul, az adatbázis védelme az alapeljárásban attól függ, hogy meglévő adatokat szereztek-e meg.

37. Jelen ügyben vitatott, hogy az irányelv 7. cikkének (1) bekezdése szerinti megszerzésről van-e szó. Ugyanis ez a rendelkezés az adatbázis tartalmának ráfordítással járó „megszerzését”, „ellenőrzését” vagy „előállítását” védi.

40. Ellenben ha az előállítás átfogó fogalmából, azaz az adatbázis tartalommal történő megtöltéséből⁸ indulunk ki, akkor mind a meglévő, mind az újonnan megszerzett adatok figyelembevételre kerülhetnek⁹.

38. A sui generis jog által biztosított védelem céljából kell kiindulni, nevezetesen az adatbázis előállítójának védelméből. Ennélfogva az előállítást mint átfogó kifejezést lehet figyelembe venni, amely felöleli a megszerzést, az ellenőrzést és az előállítást⁷.

41. Tisztázáshoz vezethetne a 7. cikk (1) bekezdésében használt „megszerzés” fogalomnak az irányelv (39) preambulumbekkezdésében felsorolt tevékenységekkel történő összehasonlítása. Azonban már rögtön az elején utalni kell arra, hogy a különböző nyelvi változatok eltérnek.

39. Az alapeljárás egy sokat vitatott jogi problémára vonatkozik, nevezetesen, hogy az irányelv védelemben részesíti-e, és ha igen, milyen terjedelemben – adott esetben milyen feltételekkel – részesíti védelemben nemcsak a már meglévő adatokat, hanem az előállító által újonnan alkotott adatokat. Ha a megszerzésnek csak a már meglévő adatokra kell vonatkoznia, akkor a ráfordítások

42. A 7. cikk (1) bekezdésének német nyelvű szövegében található „megszerzés” fogalmat alapul véve, az csak a már meglévő adatokra vonatkozik, mivel csak valami meglévő az, amely megszerzhető. Így nézve a megszerzés épp az előállítás elientétéként mutatkozik. Hasonló eredményre jutunk a portugál, a francia, a spanyol és az angol szövegek szóhasználatának értelmezése során, amelyek

7 – Giovanni Guglielmetti, „La tutela delle banche dati con diritto sui generis nella direttiva 96/9/CE”, *Contratto e impresa. Europa*, 1997., 177. o. (184.).

8 – Andrea Etienne Calame, *Der rechtliche Schutz von Datenbanken unter besonderer Berücksichtigung des Rechts der Europäischen Gemeinschaften.*, 2002., 115. o., FN 554.

9 – Grützmacher (hivatkozás a 6. lbjegyzetben), 330 o. és az azt követő oldalak; Matthias Leistner, *Der Rechtsschutz von Datenbanken im deutschen und europäischen Recht.*, 2000., 152. o.

mind a latin „obtenere”, azaz megszerez kifejezéshez nyúlnak vissza. A finn és a dán szövegek is megszorító értelmezést sugallnak. Ennélfogva az angol és német szövegeknek az eljárásban részt vevő egyes felek által választott tag értelmezése tévedésen alapul.

7. cikkének (1) bekezdése értelmében vett megszerzés alfaja. Természetesen ebből adódik az a kérdés, hogy a (39) preambulumbekzdés miért csak a megszerzést határozza meg közelebről, ellenben ezt nem teszi meg az ellenőrzéssel és az előállítással. E két utóbbi először a (40) preambulumbekzdésben fordul elő először.

43. Az irányelv 7. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „megszerzés” helyes értelmezéséhez további adatot annak a (39) preambulumbekzdése szolgáltatja, amely bevezetőként a sui generis jog tárgyáról szól. Ez a preambulumbekzdés, a védelemben részesített ráfordítások vonatkozásában a tevékenységeknek csupán két fajtáját sorolja fel, nevezetesen a tartalom „megszerzését” és „összegyűjtését”. A problémák itt az eltérő nyelvi változatokból erednek. A legtöbb nyelvi változat esetében az elsőként felsorolt tevékenység megjelölésére a 7. cikk (1) bekezdésében használttal azonos kifejezést alkalmaztak. Habár a továbbiakban használt kifejezések nem mindig ugyanazt a tevékenységet jelölik meg, lényegüket tekintve azonban az adatbázis tartalmának keresésére és összegyűjtésére vonatkoznak.

45. Azok a nyelvi változatok, amelyek a (39) preambulumbekzdésben két, az irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében foglaltakkal azonos fogalmat alkalmaznak, az előzőekkel ellentétben akként értelmezendők, hogy a (39) preambulumbekzdés szerinti „megszerzés” fogalom tágabb értelemben veendő figyelembe, viszont az irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében alkalmazott fogalom tágan értelmezhető, azaz a (39) preambulumbekzdésben felsorolt másik tevékenységet is felöleli.

46. A fentiekre figyelemmel minden nyelvi változatnak van olyan értelmezése, amely szerint az irányelv 7. cikkének (1) bekezdése szerinti „megszerzés” nem az adatok egyszerű megszerzését, azaz az adatok előállítását foglalja magában¹⁰, és kizárja az előkészítő szakaszt¹¹. Amennyiben az adatok előállítása egybeesik azok összegyűjtésével és kiválogatásával, úgy az irányelv biztosított védelem kiterjed arra.

44. Azok a nyelvi változatok, amelyek a (39) preambulumbekzdésben két, az irányelv 7. cikkének (1) bekezdésétől eltérő fogalmat alkalmaznak, akként értelmezendők, hogy mindkét felsorolt tevékenység az irányelv

10 — Leistner (hivatkozás a 9. lábjegyzetben), 152. o.

11 — Gugliemetti (hivatkozás a 7. lábjegyzetben), 184. o.; Gunnar W. G. Karnell, „The European Sui Generis Protection of Data Bases”, *Journal of the Copyright Society of the U.S.A.*, 2002., 993. o.

47. Ebben az összefüggésben arra kell emlékeztetni, hogy az úgynevezett „Spin-off-Theorie” nem követhető. Így az adatbázis tartalmának megszerzése során a cél semmilyen szerepet nem játszhat¹². Ez azonban azt jelenti, hogy a védelem abban az esetben is lehetséges, amennyiben a megszerzés elsősorban a kérdéses adatbázis előállításától eltérő tevékenység érdekében ment végbe. Hiszen az irányelv az adatok megszerzését abban az esetben is védi, ha ez a megszerzés nem valamely adatbázisra tekintettel ment végbe¹³. Ez is amellet szól, hogy egy belső adatbázisra visszavezethető külső adatbázist be kell vonni a védettséget élvező körbe.

48. A nemzeti bíróság feladata lesz, hogy a „megszerzés” fogalmának fent levezetett értelmezése alapján a BHB-adatbázissal kapcsolatban kifejtett tevékenységeket megítélje. Ennek során elsősorban az adatokat kell minősítenie, majd ezeknek az adatoknak a megszerzésével kezdődő, majd az eljárás tárgyául szolgáló adatbázisba történő felvételével záródó folyamatot kell értékelnie. Ez többek között a Weatherbysnek a versenyt megelőző információk közzététele előtti három fő feladatának, azaz számos információ rögzítésének, a súly szerinti beosztásnak, valamint a résztvevők listája összeállításának az értékelésére vonatkozik. Továbbá ez kiegészül a versenyek eredményeinek a felvételével.

12 – A képviselt véleménnyel összefüggésben lásd P. Bernt Hugenholtz, „De spin-off theorie uitgesponnen”, *AMI - Tijdschrift voor auteurs-, media & informatierecht* 2002, 161. o. (164 FN 19).

13 – A 7. cikk vonatkozásában V. Lewinski (hivatkozás a 6. lábjegyzetben), 5. o.

49. Még ha ezeket a tevékenységeket új adatok létrehozásának minősítjük, még akkor is lehet szó az irányelv 7. cikkének (1) bekezdése szerinti „megszerzésről”. Ez az az eset lenne, amikor az adatok létrehozása azok feldolgozásával egybeesik, és attól nem elválasztható. Ez az eset lenne az információk összegyűjtése, és ezt követően azoknak az adatbázisba való felvétele is.

2. Az irányelv 7. cikkének (1) bekezdése szerinti „ellenőrzés” (az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik kérdés)

50. Ez az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés lényegében arra a kérdésre vonatkozik, hogy a BHB-adatbázis keretében elvégzett tevékenységek valamelyike az irányelv 7. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „ellenőrzésnek” minősül-e.

51. Az „ellenőrzés” a „megszerzéstől” eltérően azokra az adatokra vonatkozik, amelyek már az adatbázis tartalmát képezik. Ez első látásra arra utal, hogy a 7. cikk (1) bekezdésében szabályozott ellenőrzés időpontja az ellenőrizendő adatbázisba történő felvételt követően van. Ez a rendelkezés — úgy tűnik — nem azokra az ellenőrzésekre terjed ki,

amelyek azokra a tartalmi elemekre vonatkoznak, amelyeket először fel kell venni az adatbázisba, mivel jelen esetben éppen nem az adatbázis tartalmáról van szó.

52. Az ellenőrzés lényegében az adatbázis tartalmi elemeinek a teljesség és a pontosság szemszögéből történő ellenőrzéséről szól, amelyhez hozzátartozik az adatbázis naprakész jellegének ellenőrzése is. Az ilyen ellenőrzés eredménye később megkövetelheti az adatok megszerzését és azok rögzítését.

53. Nem vitatható, hogy a BHB-adatbázis alkalmazottai számos ellenőrzést hajtanak végre. Ezek közé tartoznak többek között a különböző, a bejelentőre, illetve a lóra vonatkozó személyazonosság megállapítását célzó ellenőrzések, valamint a részvételi jogosultságok ellenőrzése.

54. Ezzel szemben kétséges, hogy vonatkoznak-e és mely ellenőrzések vonatkoznak az adatbázis meglévő tartalmára, így például az edzők adataira, illetve kétséges, hogy az információk ellenőrzésére azok felvételét megelőzően kerül-e sor, azaz mielőtt az ellenőrizendő tartalmi elem az adatbázis részévé válna.

55. Még ha az alapügyben felmerült ellenőrzések valamelyikére az adatbázisba történő felvételt megelőzően kerül is sor, az még nem

jelenti azt, hogy ezáltal a más, ellenőrzésre irányuló tevékenységek nem minősülhetnek az irányelv 7. cikkének (1) bekezdése szerinti ellenőrzésnek. Az adatbázis tartalmának tényleges naprakésszé tételéről és/vagy kijavításáról szólva abból lehet kiindulni, hogy az irányelvben meghatározott ellenőrzés feltételei teljesülnek-e. Így elegendő az, hogy egyes elvégzett tevékenységek az irányelv 7. cikkének (1) bekezdése szerinti ellenőrzésnek minősülnek, és a jelentős ráfordítások legalább a tevékenységeknek a 7. cikk (1) bekezdése által meghatározott részére vonatkoznak.

56. A nemzeti bíróság feladata annak megállapítása, hogy a kérdéses, az alapeljárás tárgyát képező ellenőrzésre irányuló tevékenységek az irányelv 7. cikkének (1) bekezdése szerinti „ellenőrzésnek” minősülnek-e.

C — *A sui generis jog tartalmáról*

57. Legelőször is arra kell emlékeztetni, hogy a sui generis jog mint olyan bevezetésének célja nem a jog harmonizálása volt, hanem egy új jog tudatos létrehozása¹⁴. Ez a jog túllép az általunk eddig ismert terjesztési és többszörözési jogon. Erre a tiltott cselekmé-

14 — 1995. július 10-i 20/95/EK tanácsi közös álláspontról (HL C 288., 14. o.)

nyek értelmezése során is figyelemmel kell lenni. Ezért az irányelv 7. cikkének (2) bekezdése szerinti meghatározásokhoz különös jelentőség kapcsolódik.

nyek tilosak. A megtiltható és következtetés-képpen tilos cselekmény egyrészt a kimásolás, másrészt pedig az újrahasonosítás. A „kimásolás” és az „újrahasonosítás” jogszabályi meghatározása az irányelv 7. cikkének (2) bekezdésében található.

58. Az irányelv 7. cikke első pillantásra a tilalmi rendelkezések két csoportját, vagy a jogosult, azaz az adatbázis előállítójának szemszögéből nézve, a jogok két eltérő kategóriáját foglalja magában. Az (1) bekezdésben az adatbázis jelentős részének vonatkozásában kerül tilalom meghatározásra, az (5) bekezdés az adatbázis jelentéktelen részét illetően tilt bizonyos cselekményeket. A jelentős és jelentéktelen közt fennálló viszonyból kiindulva az (5) bekezdés az (1) bekezdés alóli kivételként értelmezhető¹⁵. Az (5) bekezdésnek meg kell akadályoznia az (1) bekezdésben szabályozott tilalom kijátszását¹⁶, ennél fogva védelmi záradéknak¹⁷ is minősíthető.

60. Az irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében szabályozott tilalom természetesen nem feltétel nélküli, hanem arra a feltételezésre épül, hogy az adatbázis tartalmának egészét vagy jelentős részét érinti a tiltott cselekmény.

61. A 7. cikk (1) és (5) bekezdésének alkalmazása szempontjából döntő „jelentős”, illetve „jelentéktelen” részből kiindulva elemezzük továbbiakban e két helyzetet. Ezt követi az (1) és (5) bekezdés szerinti tiltott cselekmények vizsgálata.

59. Az irányelv 7. cikkének (1) bekezdése az adatbázis előállítójának biztosítja azt a jogot, hogy bizonyos cselekvéseket megtiltson. Ez egyben azt is jelenti, hogy ezek a cselekmé-

1. Az adatbázis jelentős vagy jelentéktelen részei

a) Általános észrevételek (az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés)

15 — Jens-Lienhard Gaster, *Der Rechtsschutz von Datenbanken*, 1999., Rz. 492.

16 — Oliver Hornung, *EU-Datenbank-Richtlinie und ihre Umsetzung in das deutsche Recht*, 1998., 116. o. és az azt követő oldalak; Leistner (hivatkozás a 9. lábjegyzetben), 180. o.; a 7. cikk vonatkozásában V. Lewinski (hivatkozás a 6. lábjegyzetben), Rz. 16.

17 — 20/95/EK 14. közös álláspont (hivatkozás a 14. lábjegyzetben).

62. Az eljárás során előadták, hogy az irányelv 7. cikkének (1) bekezdése csak az

olyan cselekményeket tiltja, amelyek eredményeképpen az adatok éppúgy valamely rendszer vagy módszer szerint kerülnek elrendezésre, és egyedileg hozzájuk lehet férni, mint az eredeti adatbázisban.

63. Ez az érv úgy értendő, mint amely a sui generis jog alkalmazását feltételhez köti. Az ilyen feltétel tényleges fennállása csak a sui generis jog tárgyára vonatkozó rendelkezés alapján, különös tekintettel a 7. cikk (1) bekezdése által tiltott cselekményeknek a 7. cikk (2) bekezdésben található jogszabályi meghatározására dönthető el.

64. Sem az irányelv 7. cikkének (1) bekezdése, sem a 7. cikkének (5) bekezdése nem szabályozza kifejezetten a fent nevezett feltételt, illetve csupán utalást tartalmaz arra vonatkozóan. Abból a körülményből, hogy az 1. cikk (2) bekezdése kifejezetten a „valamely rendszer vagy módszer szerinti elrendezésről” rendelkezik, de ez a 7. cikkből teljesen hiányzik, éppen az az ellenkező következtetés vonható le, hogy a közösségi jogalkotó nem akarta ezt az ismérvet a 7. cikk alkalmazásának feltételéül szabni.

65. Az irányelv célja szintén e kiegészítő szempont ellen szól.

66. A 7. cikkben szabályozott védelmet ugyanis az ilyen kiegészítő szempont komolyan meggyengítené, mivel így az ebben a rendelkezésben szabályozott tilalom az adatbázis részeinek egyszerű módosítása révén kikerülhető lenne.

67. Azt, hogy az irányelv az adatbázis tartalmának újra történő összeállítását is — mint lehetséges sértő cselekményt — tiltani akarja, a (38) preambulumbekkezdés mutatja, amely utal erre a veszélyre és a szerzői jog elégtelenségére.

68. Az irányelv új sui generis jog megteremtését szolgálja, amellyel nem állítható szembe a (46) preambulumbekkezdés, mivel az egy másik nézőpontra vonatkozik.

69. Maga a (45) preambulumbekkezdés, amely szerint a szerzői jogi védelemnek pusztán tényekre vagy adatokra nem kell kiterjednie, sem rendelkezik kiegészítő ismérvről. Természetesen ez nem jelenti azt, hogy a védelem magukra az adatokra is, vagy bizonyos adatokra kiterjed. A sui generis jogi védelem tárgya az adatbázis, és az is marad.

70. Végeredményképpen megállapítható, hogy az ilyen, az eredeti adatbázishoz képest valamely rendszer vagy módszer szerinti

elrendezés nem minősül az adatbázissal kapcsolatos cselekmények jogszerűségének megítéléséhez szükséges szempontnak. Ennélfogva nem lehet azt állítani, hogy az irányelv nem részesíti védelemben valamely más rendszer szerint átalakított vagy felépített adatokat.

71. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre azt a választ kell adni, hogy az irányelv 7. cikke szerinti „adatbázis tartalmának jelentős része” vagy „adatbázis tartalmának jelentéktelen része” fogalmak kiterjedhetnek azon adatokra, művekre vagy más tartalmi elemekre is, amelyek nem ugyanolyan rendszer vagy módszer szerint elrendezettek, illetve amelyekhez egyedileg nem lehet úgy hozzáférni, mint az adatbázisban.

b) Az irányelv 7. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „adatbázis tartalmának jelentős része” mint fogalom (az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első, negyedik és hatodik kérdés)

72. Ezzel az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéssel az irányelv 7. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „adatbázis tartalmának jelentős része” mint fogalom értelmezését kéri a kérdést előterjesztő bíróság. Szemben az irányelv más kulcsfontosságú fogalmaival, az irányelv ezt a fogalmat nem határozza meg. Ez a jogalkotási eljárás során, pontosabban a Tanács közös álláspontjának megalkotásakor, elmaradt.

73. Az irányelv 7. cikkének (1) bekezdése két lehetőséget vet fel. Miként az a szövegből következik, a jelentős minősítés kétféleképpen ítéltető meg, mennyiségi vagy minőségi szempontból. Ezt a közösségi jogalkotó által választott konstrukció akként magyarázza, hogy valamely rész akkor is lehet jelentős, ha az jöllehet mennyiségileg nem, azonban minőségi szempontból jelentős. Következésképpen el kell utasítani azt az álláspontot, melynek értelmében a tiltott cselekményeknek következetesen az adatbázisok mennyiségi minimumára kell vonatkoznia.

74. A mennyiségi változat az adatbázis tiltott cselekménnyel érintett része nagyságának meghatározásával értelmezhető. Itt felvetődik a kérdés, hogy vajon relatív vagy abszolút szemléletet kell-e elfogadni. Azaz az érintett mennyiségnek az adatbázis tartalmának egészével történő összehasonlításáról van-e szó¹⁸, vagy az érintett rész önmagában értékelendő.

75. Ennek során arra kell figyelemmel lenni, hogy a relatív szemlélet rendszeresen a nagyobb adatbázisok előállítóit károsítja¹⁹, mivel az érintett rész az összmennyiség nagyságának növekedésével egyre kevésbé lesz jelentős. Mindazonáltal ilyen esetben a kiegészítőként alkalmazott minőségi megítélés megfelelő összehasonlítást biztosíthat,

18 – A 7. cikk vonatkozásában lásd különösen Von Lewinski (hivatkozás a 6. lábjegyzetben), 15. o.

19 – Grützmacher (hivatkozás a 6. lábjegyzetben), 340. o.

mivel a viszonylag kisebb érintett rész így minőségileg mégis jelentősnek ítéelhető. Hasonlóképpen jó megoldásnak tűnik a két mennyiségi szemléletmód összekapcsolása. Ennek értelmében akár egy viszonylag kis részt is lehetne annak abszolút mérete alapján jelentősnek minősíteni.

76. A továbbiakban az a kérdés, hogy a mennyiségi értékelés a minőségi megítéléssel összekapcsolható-e. Ez valójában csak azokban az esetekben merül fel, amelyeknél a minőségi szempontból történő értékelés egyáltalán lehetséges. Ha ez az eset áll fenn, akkor semmi sem szól az ellen, hogy az érintett részeket mindkét szempont szerint megítéljük.

77. A minőségi szempontból történő megítélés során minden esetben jelentőséggel bír a technikai és gazdasági érték²⁰. Ezáltal az olyan rész, amelynek valójában nem nagy a kiterjedése, azonban értékét tekintve jelentős, szintén figyelembe vehető. Példának okáért a sporthoz kapcsolódó listák teljessége és pontossága nevesíthető ilyen értéként.

78. Az adatbázis valamely érintett részének gazdasági értéke rendszerint a piacon a

kereslet hiányának szempontjából mérhető²¹, amely azáltal keletkezik, hogy az érintett részt éppen nem a piaci viszonyoknak megfelelően, hanem másképpen másolják ki, illetve hasznosítják újra. Az érintett rész megítélése, pontosabban gazdasági értéke azonban a cselekmény elkövetőjének a szemszögéből is nézhető, ami annak a vizsgálatát jelenti, hogy aki a kimácsolást, illetve az újrahaznosítást véghezviszi, mit takarít meg.

79. Az irányelv 7. cikke által követett, a ráfordítás védelmének céljából kiindulva, a jelentőség megítélésénél mindig figyelembe kell venni az adatbázis előállítója által eszközölt ráfordításokat²². Mint az a (42) preambulumbekzdésből következik, a kimácsolás és az újrahaznosítás tilalma azt szolgálja, hogy megakadályozza a ráfordításokat érintő károkozást²³.

80. Az adatbázis érintett része értékének megállapításához kiinduló pontokként szolgálhatnak tehát a ráfordítások, különösen a megszerzés költségei²⁴.

21 — Josef Krähn, *Der Rechtsschutz von elektronischen Datenbanken, unter besonderer Berücksichtigung des sui-generis-Rechts*, 2001., 162. o.

22 — Vö. Guglielmitti (hivatkozás a 7. lábjegyzetben), 186. o., lásd Krähn (hivatkozás a 21. lábjegyzetben), 161. o.; Leistner (hivatkozás a 9. lábjegyzetben), 172. o.

23 — Egyes vélemények szerint a károsításhoz már elegendő az absztrakt alkalmasság, Leistner (hivatkozás a 18. lábjegyzetben) 173. o.; vö. Herman M. H. Speyart, „De databankrichtlijn en haar gevolgen voor Nederland”, *Informatierecht — AMI 1996*, 171. o. (174.).

24 — Carine Doutrépoint, „Le nouveau droit exclusif du producteur de bases de données consacré par la directive européenne 96/6/CE du 11 Mars 1996: un droit sur l’information?”, in: *Mélanges en hommage à Michel Waelbroeck*, 1999, 903. o. (913.).

20 — Gaster (hivatkozás a 15. lábjegyzetben), 495. o.; Grützmacher (hivatkozás a 6. lábjegyzetben), 340. o.; a 7. cikk vonatkozásában V. Lewinski (hivatkozás a 6. lábjegyzetben), 15. o.

81. Ami azt a küszöböt illeti, amelytől kezdődően jelentős jellegről beszélhetünk, az irányelvben erre vonatkozóan jogszabályi meghatározás nem található. A közösségi jogalkotó e küszöb meghatározását, az irodalomban fellelhető egyértelmű vélemény szerint, az ítélkezési gyakorlatra bízta²⁵.

c) Az irányelv 7. cikkének (5) bekezdése értelmében vett „adatbázis tartalmának jelentéktelen része” fogalom (az előzetes döntéshozatalra előterjesztett ötödik és hatodik kérdés)

83. Az irányelv 7. cikkének (5) bekezdése értelmében vett „adatbázis tartalmának jelentéktelen része” fogalmat sem határozza meg jogilag az irányelv, ellentétben azzal, amit a Bizottság (93) 464 végleges módosítási javaslata (HL 1993. C 308., 1. o.) 11. cikke (8) bekezdésének a) pontja tartalmazott.

82. A jelentős jelleg mindamellett nem függhet attól, hogy jelentős kárról van-e szó²⁶. Az egyik preambulumbekkezdésben — mégpedig a (42) preambulumbekkezdés végén — található, idevágó utalás nem tekinthető elegendőnek ahhoz, hogy a védelemhez szükséges küszöb olyan magas mértékben kerüljön meghatározásra. Egyébként kérdéses az, hogy a jelentős jelleg meghatározásánál a „jelentős kár” ismérvként alkalmazható-e, mivel a (42) preambulumbekkezdés úgy is értelmezhető, hogy a „jelentős kár” mint kiegészítő feltétel minden olyan esetben szükséges, amikor is jelentős részről van szó, azaz amikor a jelentős jelleg már fennáll. A tiltott cselekmények (8) preambulumbekkezdésben megnevezett hatása, nevezetesen a „súlyos gazdasági és műszaki következmények”, nem indokolhat túl szigorú megítélést a károkozás szempontjából. Mindkét preambulumbekkezdés inkább az adatbázisok védelmének gazdasági szükségességét hangsúlyozza.

84. A „jelentéktelen” jelleg mint feltétel értelmezését a rendelkezés jogi jelentőséggel bíró céljának szempontjából kell elvégezni. Az irányelv 7. cikke (5) bekezdésének minden olyan területet le kell fednie, amelyet a 7. cikk (1) bekezdése, amely csak a jelentős részre vonatkozik, nem érint. Ennek megfelelően a „jelentéktelen rész” úgy értelmezhető, hogy azalatt olyan rész értendő, amely a jelentős jelleget jelentő küszöböt az irányelv 7. cikkének (1) bekezdése értelmében vett minőségi vagy mennyiségi szempontból nem lépi át. Ez a küszöb képezi a felső határt. Azonban létezik egy alsó határ is. Ez az irányelv általános alapelvéből adódik, amelynek értelmében a sui generis jog önálló adatokra nem vonatkozik.

25 — Doutrelepoint (hivatkozás a 24. lábjegyzetben), 913. o.; Gaster (hivatkozás a 15. lábjegyzetben), 495. o.; Leistner (hivatkozás a 9. lábjegyzetben), 172. o.; a 7. cikk vonatkozásában Lewinski (hivatkozás a 6. lábjegyzetben) 15. o.

26 — Lásd azonban Karnell (hivatkozás a 11. lábjegyzetben), 1000. o.; Krähn (hivatkozás a 21. lábjegyzetben), 163. o.

85. Az alapeljárás által érintett részek megítélése az említett feltételeknek a konkrét

tényállásra való alkalmazása révén a nemzeti bíróság kötelessége.

Annak sincs jelentősége, hogy a felhasználás tisztán kereskedelmi jellegű, vagy sem. Csúpan a két jogszabályi meghatározásban található elemek az irányadóak.

2. Az adatbázis tartalmának jelentős részére vonatkozó tilalmak

86. Az előállítónak az irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében rögzített azon jogából, hogy megtiltson bizonyos cselekményeket, ered ezeknek a cselekményeknek, nevezetesen a kimásolásnak és az újrahasonosításnak a tilalma. Ennélfogva ezen cselekményeket számos preambulumbekkezdésben²⁷ „jogosatlannak” minősítették.

87. A továbbiakban a „kimásolás” és az „újrahasonosítás” fogalmak értelmezése következik. E célból az irányelv 7. cikkének (2) bekezdésében található jogszabályi meghatározásokat kell értelmezni. Itt is emlékeztetni kell az irányelvnek egy újszerű jog bevezetésére irányuló célkitűzésére. E körülményre — mint irányadó szempont — mindkét fogalom értelmezése során figyelemmel kell lenni.

88. Mindkét tiltott cselekményre érvényes az, hogy az az adatbázis tartalma felhasználójának céljától vagy szándékától független.

89. Ugyancsak mindkét tiltott cselekményre érvényes az, hogy — ellentétben a 7. cikk (5) bekezdésében foglaltakkal — nem csúpan ismételt és rendszeres cselekményekre vonatkoznak. Mivel az (1) bekezdésben tiltott cselekményeknek az adatbázis tartalmának jelentős részére kell vonatkoznia, ezért a közösségi jogalkotó ezekkel a cselekményekkel szemben csekélyebb követelményeket támaszt, mint az (5) bekezdésben találhatóak esetében, amelyek a jelentéktelen részre vonatkoznak.

90. Ezzel kapcsolatban az irányelv egy szerkezeti hibájára kell felhívni a figyelmet²⁸. Mivel a 7. cikk (2) bekezdése szerinti jogszabályi meghatározás a tartalom egészére vagy jelentős részére irányul, fölöslegesen ismétli meg ezt az (1) bekezdésben már szabályozott feltételt. Sőt a 7. cikk (2) bekezdésében szabályozott jogszabályi meghatározás összefüggésben a 7. cikk (5) bekezdésével ellentmondáshoz vezet. Hiszen az (5) bekezdés tiltja jelentéktelen részek kimásolását és újrahasonosítását. Amennyiben a kimásolást és az újrahasonosítást a 7. cikk (2) bekezdésében foglalt jogszabályi meghatározás fényében értelmeznénk, úgy arra a – különös – eredményre jutnánk, hogy a 7. cikk (5) bekezdése bizonyos jelentéktelen

27 — Lásd a (8), (41), (42), (45) és (46) preambulumbekkezdést.

28 — Lásd Koumantos (hivatkozás a 6. lábjegyzetben), 121. o.

részekre vonatkozó cselekményeket csak akkor tilt, ha ezek a cselekmények a tartalom egészét vagy annak jelentős részeit érintik.

91. Több fél utalt a versenyre mint szempontra. Ezt a szempontot annak figyelembevételével kell értékelni, hogy az irányelv végleges szövege a kényszerengedélyek megadására vonatkozóan nem a Bizottság által eredetileg tervezett szabályozást tartalmazza.

92. Az adatbázis előállítójának széles körű védelmét ellenzők attól tartanak, hogy a széles körben érvényesülő védelem esetében fennállna a monopóliumok létrehozásának veszélye, különösen az eddig szabadon hozzáférhető adatoknál; így ezzel az erőfölénnyel rendelkező előállító vissza tudna élni. Ezzel összefüggésben arra kell emlékeztetni, hogy az irányelv nem zárja ki sem az elsődleges, sem a másodlagos jogban meghatározott versenyszabályok alkalmazását. Az adatbázis előállítójának versenyellenes magatartására e szabályok is kiterjednek. Ez az irányelvnek mind a (47) preambulumbekzdéséből, mind pedig a 16. cikkének (3) bekezdéséből következik, amelyekben a Bizottság azt vizsgálja, hogy a sui generis jog alkalmazása nem vezetett-e erőfölénnyel való visszaéléshez, vagy nem befolyásolta-e egyébként hátrányosan a szabad versenyt.

93. Jelen eljárásban felmerült a szabadon hozzáférhető adatok jogi rendszerének kérdése is. Ezzel összefüggésben éppen az eljárásba beavatkozó kormányok képviselik azt az álláspontot, hogy a nyilvános adatok számára nem nyújt az irányelv védelmet.

94. Ebben az összefüggésben legelőször azt kell hangsúlyozni, hogy a védelem csupán az adatbázisok tartalmára, és nem az adatokra terjed ki. Annak a veszélye, hogy a védelem az adatbázis által tartalmazott információkra is kiterjed, azáltal küszöbölhető ki, hogy egyrészt az irányelvet erre vonatkozóan — mint azt én is követem — megszorítóan értelmezem. Másrészt fennáll a versenyjog nemzeti és közösségi szabályai egyedi esetekre történő alkalmazásának kötelezettsége is.

95. Ami az adatok felhasználói által nem ismert adatbázis tartalmát képező adatok védelmét illeti, arra kell rámutatni, hogy az irányelv csak bizonyos cselekményeket, nevezetesen a kimásolást és az újrahasznosítást tiltja.

96. Míg az irányelv szabályozta kimásolási tilalom feltételezi az adatbázis ismeretét, addig ennek az újrahasznosítás vonatkozásában nem kell így lennie. Erre a kérdésre tehát az újrahasznosítás keretében vissza kell térni.

a) Az irányelv 7. cikke értelmében vett „kimásolás” fogalma (az előzetes döntéshozatalra előterjesztett hetedik kérdés)

97. Az irányelv 7. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „kimásolás” fogalma a 7. cikk (2) bekezdésének a) pontjában foglalt jogszabályi meghatározás alapján értelmezendő.

98. Az első alkotóelem az adatbázis tartalmának más hordozóra történő átvitele, amely végleges vagy ideiglenes lehet. A „bármilyen eszközzel, illetve bármilyen formában történő kimásolás” szóhasználat arra enged következtetni, hogy a közösségi jogalkotó a „kimásolás” fogalma esetén tág értelmezést vesz alapul.

99. Ebből kifolyólag nemcsak az azonos típusú másik hordozóra történő átvitelre terjed ki²⁹, hanem a más típusú hordozóra történő átvitelre is³⁰. Ezáltal a tartalom puszta kinyomtatása is a „kimásolás” fogalma alá esik.

100. Mindezek mellett a „kimásolást” természetesen nem lehet úgy értelmezni, hogy a tilalom csak akkor alkalmazható, ha a kimásolt részek a kimásolás következtében

már nem találhatóak meg az adatbázisban. Azonban a „kimásolás” olyan tágan sem értelmezhető, hogy az közvetett átvitelre is vonatkozna. Az irányelv inkább a valamely másik hordozóra történő közvetlen átvitelt követeli meg. Persze itt, szemben az „újrahasznosítással”, semmilyen nyilvánosságról mint körülményről nincs szó. A magánátvitel már elegendő.

101. Ami a második alkotóelemet, nevezetesen az adatbázis érintett tárgyát („egésze vagy jelentős része”) illeti, a jelentős jelleg kapcsán kifejtettekre kell utalni.

102. A nemzeti bíróság feladata, hogy a fent nevezett szempontokat az alapeljárársbeli konkrét tényállásra vonatkozóan alkalmazza.

b) Az irányelv 7. cikke értelmében vett „újrahasznosítás” fogalma (az előzetes döntéshozatalra előterjesztett nyolcadik és kilencedik kérdés)

103. Az irányelv 7. cikke (2) bekezdésének b) pontjában foglalt jogszabályi meghatározásból következik, hogy az újrahasznosítás a nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tételre vonatkozik.

29 — A 7. cikk vonatkozásában V. Lewinski (hivatkozás a 6. lábjegyzetben), 19. o.

30 — Gaster (hivatkozás a 15. lábjegyzetben), 512. o.

104. Az „újrahasznosítás” fogalmának az „újrahasznosítás” helyett történő tudatos használatával a közösségi jogalkotó azonban egyértelművé akarta tenni, hogy a védelemnek a nem kereskedelmi felhasználó cselekményeivel szemben is fenn kell állnia.

105. Az „újrahasznosítás” jogszabályi meghatározásban említett eszközei, mint a „műpéldányainak terjesztése”, a „bérbeadás” és az „on-line közvetítés” példálózó felsorolásként értendő, mint az az „egyéb módon történő közvetítés” kifejezés alkalmazásából is kiténik.

106. A „hozzáférhetővé tétel” fogalma kétség esetén tágan³¹ értelmezendő, mint azt a 7. cikk (2) bekezdésének b) pontja szerinti „bármilyen formában” kifejezés sugallja. Ellenben az egyszerű ötletek³² vagy az adatbázis alapján történő információkutatás³³ nem értendők alatta.

107. Több fél kifejtette, hogy az adatokat a nyilvánosság ismerte. Hogy ebben az esetben is erről van-e szó, az a konkrét tényállás mérlegelésétől függ, ami szintén a nemzeti bíróság feladata.

108. Amennyiben a nemzeti bíróság végezetül arra a következtetésre jut, hogy nyilvánosan ismert adatokról van szó, úgy ez nem zárja ki azt, hogy az adatbázisnak a nyilvánosan ismert adatokat tartalmazó részei mégiscsak védelemben részesüljenek.

109. Az irányelv 7. cikke (2) bekezdésének b) pontjában található egy, a sui generis jog kimerülésére vonatkozó rendelkezés. Ez a kimerülés csupán bizonyos feltételek esetén valósul meg. A feltételek egyike a „példányok első eladása”. Ebből levezethető, hogy a jogot csak ilyen dologi példányokkal lehet kimeríteni. Amennyiben az újrahasznosítás a műpéldánytól eltérő módon megy végbe, úgy a kimerülés nem lehetséges. Ez az on-line közvetítés vonatkozásában a (43) preambulumbekezdésben szintén kifejezetten megállapítást nyer. Tehát a sui generis jog által biztosított védelem nemcsak az első „nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tételre” alkalmazandó.

110. Mivel az irányelvnek nem az a lényege, hogy mekkora az első „nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tétel” követő műveletek száma, így ezek száma nem játszhat szerepet. Ezért ha valamely cselekmény az adatbázis tartalmának jelentős részére vonatkozik, az akkor is védelem alatt áll, ha azt független forrásból, mint például az írott sajtó vagy az internet, és nem az adatbázisból szerezték meg. Ellentétben a „kimásolással” az „újrahasznosítás” az adatbázis tartalma

31 – A 7. cikk vonatkozásában V. Lewinski (hivatkozás a 6. lábjegyzetben), 27. o.

32 – A 7. cikk vonatkozásában V. Lewinski (hivatkozás a 6. lábjegyzetben), 31. o.

33 – Grützmacher (hivatkozás a 6. lábjegyzetben), 336. o.

megszerzésének közvetett módjaira is vonatkozik. A „közvetítés” mint elem ennél fogva tágan értelmezendő³⁴.

111. A nemzeti bíróság feladata a felsorolt feltételeknek a konkrét alapeljárásbeli tényállásra törelnő alkalmazása.

3. Az adatbázis tartalmának jelentéktelen részére vonatkozó tilalmak (az előzetes döntéshozatalra előterjesztett tizedik kérdés)

112. Mint azt már kifejtettem, az irányelv 7. cikkének (5) bekezdése tiltja az adatbázis tartalma jelentéktelen részének kimásolását és/vagy újrahasonosítását. Ez a rendelkezés először is abban különbözik a 7. cikk (1) bekezdésétől, hogy nem bármelyik kimásolást és/vagy újrahasonosítást tiltja meg, hanem csak a minősített cselekményeket. A feltétel az, hogy a cselekmény „ismételt és rendszeres” legyen. Az (5) bekezdésben foglalt tilalom másodsorban a tárgyhoz való viszonyában különbözik az (1) bekezdéstől. Ez a tilalom a jelentéktelen részekre is vonatkozik. Az (5) bekezdés — az (1) bekezdésben meghatározotthoz képest enyhébb követelmények ellensúlyozásaképpen — megköveteli azt, hogy a tiltott cselekmények következményekkel járjanak. Ezzel kapcsolatban két lehetőséget szabályoz az (5)

bekezdés: a tiltott cselekmény vagy sérelmes az adatbázis rendes felhasználására, vagy indokolatlanul károsítja az adatbázis előállítójának jogos érdekeit.

113. Ezt a rendelkezést a cselekmény és a hatás viszonylatában úgy kell értelmezni, hogy nem szükséges, hogy minden egyes cselekmény önállóan kifejtse a két hatás egyikét, hanem csak az szükséges, hogy a cselekmények összereedménye a két tiltott hatás valamelyike legyen³⁵. Az irányelv 7. cikke (5) bekezdésének célja — éppúgy mint az (1) bekezdésnek — az amortizáció által képviselt érdek védelme.

114. Mindazonáltal a 7. cikk értelmezése általánosságban problémaként veti fel, hogy az irányelv végleges szövegének német nyelvű változata a közös állásponttal ellentétben enyhébb megfogalmazást tartalmaz. Ezért elégséges, ha a cselekmény a meghatározott hatások egyikéhez „vezet”, és nem szükséges, hogy annak a kettő közül az egyik hatása „legyen”. Más nyelvi változatok egyértelműbben fogalmaztak, és lényegében azt jelzik, hogy a kimásolásnak és/vagy újrahasonosításnak sérelmesnek kell lennie a rendes felhasználásra, vagy indokolatlanul károsítania kell az adatbázis előállítójának jogos érdekeit, illetve sérelmes vagy károsító cselekményekre hivatkoznak.

34 — A 7. cikk vonatkozásában V. Lewinski (hivatkozás a 6. lábjegyzetben), 38. o.

35 — Leistner (hivatkozás a 9. lábjegyzetben), 181. o.; a 7. cikk vonatkozásában V. Lewinski (hivatkozás a 6. lábjegyzetben), 18. o., FN 225.

115. Ebben az összefüggésben a szomszédos nemzetközi jogi szabályokban kell megvizsgálni. Az irányelv 7. cikkének (5) bekezdésében meghatározott mindkét hatást az irodalmi és művészeti művek védelméről szóló Berni Unió Egyezmény felülvizsgált szövege 9. cikke (2) bekezdésének, mégpedig az abban szereplő három feltétel első két alkotóeleme mintájára alkották meg. Ez azonban még nem jelenti azt, hogy mindkét szabályozást ugyanúgy kell értelmezni.

118. Más, az irányelv 7. cikkének (5) bekezdéséhez hasonló nemzetközi jogi szabályok találhatóak a Szellemi Tulajdonjogok Kereskedelmi Vonatkozásairól szóló Egyezmény (HL 1994. L 336., 214. o.) — amelyet a „TRIPS-egyezmény” néven ismernek — 13. cikkében, valamint a Szellemi Tulajdon Világszervezete (WIPO) bizonyos egyezményeiben. Ez utóbbiak olyan rendelkezések, amelyeket az irányelvet követően fogadtak el, így azokat figyelmen kívül kell hagyni.

116. Először is, a felülvizsgált Berni Unió Egyezmény 9. cikke más célkitűzést követ. Ez a szabályozás biztosítja azt a jogot a szerződő feleknek, hogy a három feltétel betartása mellett a szigorú védelmi szabályoktól eltérjenek. Az irányelv is tartalmaz ilyen típusú megoldást, azaz a tagállamok eltérési lehetőségét, többek között a 9. cikkében.

119. Ami a TRIPS-egyezmény 13. cikkének értelmezését illeti, hasonló feltételekről van szó benne, mint a felülvizsgált Berni Unió Egyezményben. Ugyanis a 13. cikk, akár a felülvizsgált Berni Unió Egyezmény 9. cikke, lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy a kizárólagos jogokat korlátozzák, vagy azoktól eltérjenek. Ellentétben a felülvizsgált Berni Unió Egyezmény 9. cikkével, ez a rendelkezés mind a két hatást, nevezetesen a „rendes felhasználásra sérelmes” cselekményt és az „indokolatlan károsítást” az irányelvhez hasonlóan alternatívaként határozza meg.

117. Másodsorban a felülvizsgált Berni Unió Egyezmény 9. cikke abban az értelemben tér el, hogy a „rendes felhasználásra sérelmes” cselekményt és az „indokolatlan károsítást” nem alternatívaként, hanem a három előírt tényállási elem közül kettő konjunktív megvalósulásaként határozza meg³⁶.

120. Ezek a rendelkezések azt mutatják, hogy a fent nevezett nemzetközi jogi rendelkezések értelmezése az irányelv 7. cikkének (5) bekezdésére nem terjeszthető ki.

36 — Sam Ricketson, *The Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works: 1886–1986, 1987*, 482. o.

121. Az irányelv alapján tiltott kimásolásban és újrahasznosításban, továbbá az irányelvben az ilyen cselekmények meghatározott következményeiben az a közös, hogy az e cselekmények által elérni kívánt cél nem bír relevanciával. Az irányelv 7. cikkének (5) bekezdése a kitézött célra vonatkozó rendelkezés hiányában nem értelmezhető. Ha a közösségi jogalkotó figyelemmel akart volna lenni a célra, úgy az irányelv 7. cikkében olyan megfogalmazást kellett volna alkalmaznia, mint amilyen az irányelv 9. cikkének b) pontjában szerepel.

a) Az „ismételt és rendszeres kimásolás és/vagy újrahasznosítás” fogalma

122. Az „ismételtnek és rendszeresnek” mint tényállási elemnek meg kell akadályoznia a sui generis jognak az egymás után következő, mindig csak egy jelentéktelen részt illető cselekmények által történő kiürítését³⁷.

123. Ezzel szemben nem világos az, hogy az irányelv 7. cikkének (5) bekezdése két alternatív vagy két együttesen érvényesülő tényállási elemet határoz meg. Az értelmezés elsősorban a rendelkezés szövegén alapul. Mindamellelt ezzel a módszerrel egyértelmű eredményt nem lehet elérni. Egyes nyelvi

változatok „és”³⁸, míg mások ezzel szemben „vagy”³⁹ kötőszóval kapcsolják össze a két feltételt. A szövegek többsége — hasonlóan az irányelv célkitűzéséhez — arra utal, hogy a két ismertetőjegy együttes feltételként értelmezendő⁴⁰. Az adatbázis tartalma jelentéktelen részének ismételt, de nem rendszeres kimásolására így nem vonatkozik a tilalom.

124. Ismételt és rendszeres cselekményről akkor van szó, ha az rendszeres időközönként, hetenként vagy havonként megy végbe. Ha az időköz csekély, és a mindenkor érintett rész kicsi, akkor a cselekménynek annál gyakrabban kell végbemennie, hogy ezáltal az érintett részek a maguk összességében az irányelv 7. cikkének (5) bekezdésében meghatározott feltételek egyikének megfeleljenek.

b) Az irányelv 7. cikkének (5) bekezdése értelmében vett „rendes felhasználás” fogalma

125. Az irányelv 7. cikkének (5) bekezdése értelmében vett „rendes felhasználás” fogalma e védelmi záradék céljának a fényben értelmezendő. Ez különösen az irányelv preambulumból következik. A (42) pream-

38 — A legtöbb román, a német, angol és görög nyelvi változat.

39 — A spanyol, svéd és finn nyelvi változat.

40 — Leistner (hivatkozás a 9. lábjegyzetben), 181. o.; a 7. cikk vonatkozásában V. Lewinski (hivatkozás a 6. lábjegyzetben), 17. o.

bulumbekezdés pontosítja, hogy bizonyos cselekmények tilalmának alapjául a ráfordítás károsításának elkerülése szolgál. A (48) preambulumbekkezdés világosan meghatározza az irányelvben rögzített védelem célját: „az adatbázis előállítóját megillető díjazás biztosítása”.

126. Ez a „rendes felhasználás” fogalomnak a tág értelmezését jelzi. Így a „felhasználásra sérelmes” kifejezést nem csupán technikai értelemben szabad értelmezni úgy, hogy kizárólag az érintett adatbázis technikai alkalmazhatóságára figyelünk. A 7. cikk (5) bekezdése az adatbázis előállítójára gyakorolt tisztán gazdasági hatásokat is figyelembe vette. A rendes körülmények között megvalósuló gazdasági felhasználás védelméről van szó⁴¹.

127. Az irányelv 7. cikkének (5) bekezdése nemcsak azokra a cselekményekre alkalmazandó, amelyek az adatbázisnak az előállító révén történő felhasználására sérelmes⁴² versengő termék megalkotására vezetnek.

128. Különleges esetekben a 7. cikk (5) bekezdése a lehetséges, azaz az adatbázis előállítója által eddig nem használt piacokra is kiterjed. Ennek megfelelően elegendő például az, ha a kimásoló vagy az újrahasonosító a felhasználás díjának az adatbázis előállítója részére történő megfizetését megspórolja. Az ilyen cselekmények engedélyezése ugyanis csábítást jelentene arra, hogy az adatbázis tartalmát más személyek is kimásolják, illetve újrahasonosítsák anélkül, hogy a felhasználás díját megfizetnék⁴³. Ha ilyen módon lehetőség lenne az adatbázis ingyenes felhasználására, az súlyos következményekkel járna a felhasználási szerződések értékére nézve. Az eredmény a bevételek csökkenése lenne.

129. A szabályozás nem korlátozható arra az esetre sem, amikor az adatbázis előállítója az adatbázis tartalmát ugyanolyan módon szeretné használni, mint a kimásoló, illetve újrahasonosító. Nem számít, hogy az adatbázis előállítója az adatbázis tartalmát jogszabályi tilalom folytán nem tudja úgy használni, mint a kimásoló vagy az újrahasonosító.

130. Végezetül a „felhasználásra sérelmes” kifejezés nem értelmezhető olyan megszorítóan, hogy csupán a felhasználás teljes megakadályozása lenne tilos. Mint ahogy az a német nyelvi változattól eltérő minden

41 – Ez a tétel összhangban van a TRIPS-egyezmény 13. cikkének a WTO-panel által adott értelmezésével (WT/DS160/R, 2000. július 27., 6.183).

42 – Leistner (hivatkozás a 9. lábjegyzetben), 181. o.

43 – Vö. WT/DS160/R-rel, 2000. július 27., 6.186. (hivatkozás a 41. lábjegyzetben).

egyéb nyelvi változathól is következik, a tilalom már a felhasználással kapcsolatos problémáknál, azaz a csekély mennyiség negatív hatásainál is érvényesül. Már ezen a szinten is érvényesül az a küszöb, amelytől számítva az adatbázis előállítóját érintő kár okozásának tilalma fennáll.

131. Mint azt néhány fél hangsúlyozta, a nemzeti bíróság feladata, hogy a konkrét cselekményeket és ezeknek az eljárás tárgyát képező adatbázis felhasználására gyakorolt hatását a fent nevezett szempontok alapján megítélje.

c) Az irányelv 7. cikkének (5) bekezdése értelmében vett „indokolatlan károsítás” fogalma

132. Az irányelv 7. cikkének (5) bekezdése értelmében vett „indokolatlan károsítás” fogalmának értelmezésekor mindenekelőtt arra kell visszaemlékezni, hogy már a Berni Unió Egyezmény felülvizsgálata során vita tárgya volt, hogy az ilyen nem pontosan meghatározott jogi fogalom egyáltalán alkalmazható-e. Az „indokolatlan károsítás” fogalmának értelmezésénél továbbá hangsúlyozni kell a „rendes felhasználástól” való eltéréseket.

133. A vitatott rendelkezés a jog terjedelmére tekintettel az „indokolatlan károsítás” alternatívájához enyhébb feltételeket rendel, mint a „rendes felhasználáshoz” olyan értelemben, hogy az első esetben a „jogos érdekek” részesülnek védelemben. A védelem ezzel meghaladja a jogi helyzetet, és az érdekekre is kiterjed, mivel a „jogos”, azaz legitim, és nem csupán a jogi érdekeket veszi figyelembe.

134. Az egyensúly megteremtése végett a 7. cikk (5) bekezdése ezen alternatívák vonatkozásában a nem megengedett cselekmény következményeire tekintettel szigorúbb követelményeket állapít meg. Nem bármilyen, hanem „indokolatlan károsítást” követel meg. Az „indokolatlan” minősítést természetesen nem szabad túl megszorítóan értelmezni. Ellenkező esetben a közösségi jogalkotó ezen a helyen is az előállítót érő károsításról, sőt az előállítót érintő jelentős károsításról rendelkezett volna.

135. A némettől eltérő nyelvi változatok alapján azt az értelmezést kell követni, amely szerint a cselekményeknek az előállító érdekeit meghatározott mértékben kell károsítaniuk. Az irányelv — szövegében több helyen is — rendelkezik az előállító megkárosításával kapcsolatban. Azt, hogy ezeknek a jogoknak a védelme más piaci szereplők gazdasági érdekeit is érinti, az alapeljárás elég egyértelműen mutatja. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az irányelv 7. cikke (5)

bekezdésének értelmezésénél a sui generis jognak más emberek érdekeit vagy az adóbevételeket érintő lehetséges következményei miatt az érintett tagállamot ért esetleges „károsodásra” gyakorolt hatásainak meghatározó befolyást kell tulajdonítani. Az irányelvnek meg kell akadályoznia az adatbázis előállítójának megkárosítását. Ez a cél, ellenében más, az irányelvben található következményekkel, szintén kifejezetten kimondásra kerül.

136. Az irányelv 7. cikkének (5) bekezdése értelmében az érdekek lényegét az előállító ráfordításai és azok amortizációja jelenti. Ezáltal lesz itt az adatbázis tartalmának gazdasági értéke az értékelés kiindulópontja. A középpontban az adatbázis előállítójának tényleges vagy tervezett bevételeire irányuló hatások állnak⁴⁴.

137. A védelem terjedelmének elemzésekor a „rendes felhasználásra” vonatkozó alternatívából kell kiindulni. Amennyiben ez az alternatíva olyan megszorítóan kerül értelmezésre, hogy az nem terjed ki a lehetséges piacok védelmére, például az adatbázis tartalmának újfajta kihasználására⁴⁵, akkor a lehetséges piacok körébe történő beavatko-

zás az előállító jogos érdekei károsításának minősíthető. Az adott ügy körülményei alapján lehet azt meghatározni, hogy ez a károsítás indokolatlan-e. Nincs jelentősége annak, hogy valamely kimásoló vagy újrahasznosító versenytársa-e az adatbázis előállítójának.

138. Ebben az összefüggésben is arra kell emlékeztetni, hogy a nemzeti bíróság feladata a konkrét cselekmények megállapítása, és annak a vizsgálata, hogy ezek az eljárás tárgyául szolgáló adatbázis előállítójának jogos érdekeit „indokolatlanul károsítják”-e.

D — Az adatbázis tartalmának megváltoztatása és a védelmi idő (az előzetes döntéshozatalra előterjesztett tizenegyedik kérdés)

139. Jelen eljárásnak az a tárgya, hogy az adatbázis tartalmának minden „jelentős megváltoztatása”, amely az ennek eredményeképpen létrejövő adatbázis tekintetében önálló védelmi időt keletkeztet, ahhoz vezet-e, hogy az ennek eredményeképpen létrejövő adatbázis a 7. cikk (5) bekezdése céljának szempontjából eredően új, elkülönített adatbázisnak tekintendő-e.

44 — Vö. WT/DS160/R-rel, 2000. július 27., 6.229. (hivatkozás a 41. lábjegyzetben).

45 — Leistner (hivatkozás a 9. lábjegyzetben), 182. o.

140. Az irányelv 10. cikkének (3) bekezdése értelmében az adatbázis megváltoztatása — bizonyos feltételek mellett — önálló védelmi időt keletkeztet. A továbbiakban e feltételek egyikével, nevezetesen „az adatbázis tartalmának jelentős megváltoztatása” ismértvvel és az ebből eredő következményekkel foglalkozunk. Jelen eljárás tárgya az irányelv 7. cikkének (5) bekezdése értelmében vett „ismételt és rendszeres kimásolás és/vagy újrahasonosítás” kitételekre figyelemmel kerül vizsgálatra.

141. Ennek az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésnek a középpontjában a meghosszabbított védelmi idő áll. Ezzel összefüggésben az tisztázandó, vajon valamely jelentős megváltoztatás egy másik adatbázis kialakulásához vezet-e. Amennyiben arra az eredményre jutunk, hogy a régi, továbbra is létező adatbázis mellett új adatbázis jön létre, úgy az a döntő, hogy közülük mely adatbázisra vonatkoznak a tiltott cselekmények.

142. Tekintettel a felhozott különféle érvekre, azt is meg kell határozni, hogy az irányelv 10. cikkének (3) bekezdése akként értelmezendő-e, hogy az csupán a védelmi időt és nem a sui generis jog tárgyát szabályozza.

143. A 10. cikk (3) bekezdésének szövegéből, miszerint valamely jelentős megváltoztatás bizonyos feltételek mellett „a ráfordítás ered-

ményeképpen létrejövő adatbázis tekintetében önálló védelmi időt” keletkeztet, az vezethető le, hogy a közösségi jogalkotó abból az elképzelésből indult ki, hogy az ilyen megváltoztatás önálló adatbázist eredményez. Ezt a következtetést erősítik meg más nyelvi változatok is.

144. A rendszer szerinti értelmezés sem állítható ezzel szembe. Jóllehet a 10. cikk címe „védelmi idő”, azonban ez még nem jelenti azt, hogy ez a cikk kizárólag az időtartamra vonatkozó rendelkezést tartalmaz, és nem rendelkezik ezen időtartam tárgyáról.

145. Végezetül az új adatbázisra vonatkozó álláspont mellett szól a közösség által a WIPO keretében képviselt álláspont⁴⁶ is, amely bizonyos feltételek fennállása mellett elismeri az új adatbázis létrejöttét, ha jelentős megváltoztatásról van szó.

146. Kétségtelen, hogy a védelmi időnek a 10. cikk (3) bekezdésében szabályozott újraindítása csak meghatározott tárgyra vonatkozhat. Ennek a rendelkezésnek az előzmé-

⁴⁶ — Standing Committee on Copyright and Related Rights (1998. május 19.), SCCR/1/INF/2.

nyeiből következik, hogy az új ráfordítások eredményének kell védelemben részesülnie⁴⁷. A védelem tárgyának az új eredményre történő korlátozása megfelel az új védelmi idő szabályozása céljának⁴⁸.

új ráfordítás tárgyát az adatbázis egésze képezi. Ezáltal lesz a mindenkor aktuális változat, azaz az adatbázis egésze a védelem tárgya⁴⁹.

147. E szakaszban kell emlékeztetnünk arra, hogy az eljárás tárgyát képező adatbázis úgynevezett dinamikus adatbázis, azaz amelyet folyamatosan kiigazítanak. Ennek során arra kell figyelemmel lenni, hogy nemcsak a törlések és a kiegészítések, hanem az (55) preambulumbekendés szerint az átvizsgálások is az irányelv 10. cikkének (3) bekezdése értelmében vett megváltoztatásnak tekintendők.

148. A dinamikus adatbázisok sajátos jellemzője, hogy mindig csupán egy adatbázis létezik, a mindenkor legaktuálisabb adatbázis. A kezdeti változatok „eltűnnek”. Ebben az esetben ugyanakkor azt kell meghatározni, hogy mire vonatkozik az új védelmi idő, azaz mi a védelem tárgya, mi az éppen új.

149. Ennek érdekében a megváltoztatás céljából kell kiindulni, nevezetesen az adatbázis naprakésszé tételéből. Ez azt jelenti, hogy az

150. Ezen értelmezés mellett szólnak az irányelv jogalkotási előzményei is. Noha az eredeti javaslat⁵⁰ 9. cikke az adatbázis védelmi idejének meghosszabbítását irányozta elő, addig a Bizottság ennek a javaslatnak az indokolásában kifejezetten az adatbázis új „kiadásának”⁵¹ esetéről tesz említést. A folyamatosan naprakésszé tett adatbázisok érdekében a megfelelő pontosításra éppen egy módosított javaslatban⁵² került sor. A 12. cikk (2) bekezdésének b) pontjában foglalt jogszabályi meghatározásban került kifejezett szabályozásra az egymást követő kis változtatások halmaza, mint a dinamikus adatbázis tipikus esete.

151. Így tekintve az irányelv 10. cikkének (3) bekezdése tehát egy „rolling” sui generis jogról rendelkezik.

47 — 20/95/EK 14. közös álláspont.

48 — A 10. cikk vonatkozásában Von Lewinski (hivatkozás a 6. lábjegyzetben), 5. bekezdés.

49 — Simon Chalton, „The Effect of the E.C. Database Directive on United Kingdom Copyright Law in Relation to Databases: A Comparison of Features”, E.I.P.R. 1997., 278. o. (284.); Hornung (hivatkozás a 16. lábjegyzetben), 173. o. és az azt követő oldalak; (hivatkozás a 9. lábjegyzetben), 209. o., vö. St. Beutler, „The Protection of multimedia products under international law”, UFITTA 1997., 5. o. (24); Guglielmetti (hivatkozás a 7. lábjegyzetben), 192. o.; Speyart (hivatkozás a 23. lábjegyzetben), 171. o. (173.).

50 — COM (92) 24 végleges (HL 1992. C 156., 4. o.).

51 — A COM(92) 24 javaslat indokolásának 9.2. bekezdése.

52 — COM (93) 464 végleges (HL 1993. C 308., 1. o.).

152. Végezetül az itt dinamikus adatbázis-ként bemutatott megoldás annak az elvnek is megfelel, amely szerint mindig csak az eredmény, azaz az új és többé már nem a régi adatbázis részesül védelemben. A statikus adatbázisokhoz viszonyítottan különbség csupán abban van, hogy a dinamikus adatbázisoknál a régi adatbázis megszűnik létezni, mivel folyamatosan újabb és újabb adatbázissá alakítják át.

153. Az, hogy a dinamikus adatbázisok esetében az adatbázis egésze és nem csupán a változtatások tartoznak az új védelmi idő alá, az új ráfordítás már ismertetett céljától és tárgyatól függetlenül azzal is igazolható, hogy csak adatbázisok egységes értékelése alkalmazható.

154. Az egységes értékelés mellett szól egyébekben a ráfordítások védelmének és a ráfordítások ösztönzésének célja is. A dinamikus adatbázisoknál csak azáltal érhetőek el ezek a célok, hogy a naprakésszé tételek is védelemben részesülnek⁵³. Ellenkező esetben a dinamikus adatbázisokra vonatkozóan

eszközölt ráfordítások hátrányos helyzetbe kerülnének.

155. A nemzeti bíróság feladata, hogy az alapeljárás tárgyát képező adatbázison eszközölt tényleges változtatásokat értékelje. Ennek vizsgálata során a nemzeti bíróságnak arra kell figyelemmel lennie, hogy meghatározott felhalmozódástól kezdve a jelentéktelen változtatásokat is jelentős változtatásnak kell minősíteni. Miként az az irányelv (54) preambulumbekzdéséből következik, az új adatbázis előállítóját terheli annak bizonyítása, hogy fennállnak a 10. cikk (3) bekezdésében meghatározott feltételek.

156. A nemzeti bíróság feladata annak meghatározása is, hogy mely ponttól kezdve lehet a jelentős jelleg határának átlépéséről beszélni. Ezzel összefüggésben azt kell vizsgálni, hogy jelentős-e az új ráfordítás. A jelentős jelleg megítélése során az irányelv 7. cikke által támasztott követelményekből kell kiindulni. Ennek során a ráfordításokkal kapcsolatban meghatározott feltételekre is figyelni kell. Ezt a szabályt attól a körülménytől függetlenül is alkalmazni kell, hogy az irányelv 10. cikkének (3) bekezdésében kifejezetten „új ráfordításról” van szó, míg ezzel szemben a 7. cikk az első ráfordításra vonatkozik⁵⁴.

53 — Grüntzmacher (hivatkozás a 6. lábjegyzetben), 390. o. és az azt követő oldalak.

54 — Lásd részletesen Leistner (hivatkozás a 9. lábjegyzetben), 207. o. és az azt követő oldalakat.

VII — Véggövetkeztetések

157. Mindezekre figyelemmel az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre a következő válaszokat kell adni:

1. Az adatbázisok jogi védelméről szóló, 1996. március 11-i 96/9/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 7. cikke szerinti „adatbázis tartalmának jelentős része” vagy „adatbázis tartalmának jelentéktelen része” fogalmak értelmezése nem attól függ, hogy az adatbázisból származó adatok, művek vagy más tartalmi elemek ugyanolyan rendszer vagy módszer szerint elrendezettek-e, illetve egyedileg éppúgy hozzájuk lehet-e férni, mint az adatbázisban.
2. Az irányelv 7. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „megszerzés” akként értelmezhető, hogy az az előállító által alkotott adatokra is vonatkozik, amennyiben az adatok megalkotása azok feldolgozásával esik egybe, és attól nem elválasztható.
3. Az irányelv 7. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „ellenőrzés” akként értelmezendő, hogy az nem korlátozódik annak a körülménynek a megállapítására, hogy az adatbázisban található információ helyes-e vagy az információ helyessége fennáll-e.
4. Az irányelv 7. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „az adatbázis tartalmának minőségi szempontból jelentős része” akként értelmezendő, hogy az érintett rész műszaki vagy kereskedelmi értékét kell figyelembe venni. Az irányelv

7. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „az adatbázis tartalmának mennyiségi szempontból jelentős része” akként értelmezendő, hogy az az érintett rész nagyságára vonatkozik. Egyik esetben sem csupán az érintett résznek a tartalom egészéhez való viszonyát kell figyelembe venni.

5. Az irányelv 7. cikkének (5) bekezdése értelmében vett „adatbázis jelentéktelen része” fogalom akként értelmezendő, hogy az ilyen rész több, mint valamely önálló adat, és kevesebb, mint a 7. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „jelentős részek”.
6. Az irányelv 7. cikke értelmében vett „kimásolás” fogalma alatt csupán az adatbázis tartalmának közvetlenül az adatbázisból valamely másik hordozóra történő átvitele értendő.
7. Az irányelv 7. cikke értelmében vett „újrahasznosítás” fogalma alatt nem csupán az adatbázis tartalmának közvetlenül az adatbázisból való, a nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tétele, hanem az adatbázisból közvetlen származó adatokhoz, művekhez vagy más tartalmi elemekhez, az adatbázishoz való közvetlen hozzáférés nélküli, a nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tétele is értendő.
8. Az irányelv 7. cikkének (5) bekezdése szerinti „a rendes felhasználásra sérelmes cselekmények” alatt olyan cselekmények értendők, amelyek a sui generis jog jogosultja által a lehetséges piacokon történő gazdasági felhasználást akadályozzák. Az irányelv 7. cikkének (5) bekezdése szerinti „az adatbázis előállítójának jogos érdekeit indokolatlanul károsító cselekmények” alatt olyan cselekmények értendők, amelyek az előállító jogos gazdasági érdekeit bizonyos határt meghaladó mértékben károsítják.

9. Az irányelv 10. cikkének (3) bekezdése akként értelmezendő, hogy az adatbázis tartalmának minden „jelentős megváltoztatása”, amely az ennek eredményeképpen létrejövő adatbázis tekintetében önálló védelmi időt keletkeztet, ahhoz vezet, hogy az ennek eredményeképpen létrejövő adatbázis a 7. cikk (5) bekezdése céljának szempontjából új adatbázisnak tekintendő.

MELLÉKLET

(Az előzetes döntéshozatalra utaló végzés)

24. A Weatherbys harmadik, a versenyt megelőző információk kiadására vezető fő tevékenysége a részt vevő lovak listájának összeállítása. Ezt a tevékenységet a Weatherbys' Call-Center (telefonos ügyfélszolgálat) 32 kezelője végzi folyamatosan, akik a lovaknak a versenyekre történő felvétele céljából fogadják a telefonhívásokat (és faxokat). A versenyek nagy része esetében a lovat öt nappal a verseny előtt, déli tizenkét óráig kell a versenyre felvenni. A telefonáló személy egy, a részére juttatott személyes azonosítószámmal azonosítja magát. Ezt követően megkérlik, hogy közölje annak a versenynek a versenynaptárban közölt kódszámát, amelyre a felvételt kéri, illetve a ló, valamint a ló tulajdonosának a nevét.

25. A Weatherbys minden ló részvételi jogosultságát két lépcsőben ellenőrzi. Az első szakasz valós időben történik, amikor is a lovat először veszik fel a versenyre. A ló korát és nemét összevetik a kérdéses verseny feltételeivel, és ha a ló bármilyen okból nem felel meg a feltételeknek, akkor a képernyőn figyelmeztetés jelenik meg, és a jelentkezést nem fogadják el. Ha a ló versenybe történő felvételét kérő személy a neki átadott, a Weatherbys előtti eljárásra feljogosító írásbeli meghatalmazása alapján formálisan nem jogosult eljárni, vagy a tulajdonost nem jegyezték be, vagy ha az edző

nem rendelkezik engedéllyel, illetve nem értesítette a Weatherbyst arról, hogy ő foglalkozik a lóval, vagy ha a ló nevét nem vették fel, a rendszer ezt jelzi a kezelőnek, aki megtagadja a felvételt. Minden egyes felvételhez egyedi saját hivatkozási számot adnak, hogy megkönnyítsék az azonosítást az ezt követő, és az alábbiakban ismertetett „bejelentési” eljárás során.

26. Az a tény, hogy valamely lovat „felvettek” a versenyre, nem jelenti szükségszerűen azt, hogy a ló azon részt is vesz. Mindenekelőtt ellenőrizni kell, hogy a ló jogosult-e részt venni a versenyen. Másodsorban az edzőnek meg kell erősíteni arra irányuló szándékát, hogy a ló részt vesz a versenyen (ezt nevezzük a ló „bejelentésének”, amely cselekményt a versenyt megelőző napon tesznek meg). Harmadsorban még a bejelentett ló sem jogosult részt venni a versenyen, például ha e versenyre túl sok bejelentés érkezett. Mivel a lovat a versenyen való részvétel előtt „be kell jelenteni”, ezért az edzők a lovakat ugyanazon nap több versenyre is „felvetethetik”, tudván azt, hogy a lovat később csak egyetlen versenyre „jelenthetik be”, vagy egyikre sem „jelentik be”.

27. A felvételek kezdeti lejáratí határidejének leteltével a számítógép feldolgozza a felvételeket, majd az egyes versenycsoportokra versenyenként elkészíti a listákat. Amikor ezt a műveletet befejezték az „ideiglenes felvételek” listáját (azaz azon felvételek, amelyeket nem vetettek alá a lentebb leírt kettős ellenőrzésnek, és amelyeknek még egyetlen pontot sem adtak) az érdeklődők számára hozzáférhetővé teszik a BHB/Weatherbys közös internetes oldalán, valamint a BHB videotextes információs szolgálata útján.

28. Valamennyi telefonbeszélgetést mágnesszalagokon rögzítik. A délután folyamán azokat újból lejátsszák, és a számítógép által készített jelentés szempontjából ellenőrzik. A kezelő, aki „újra lejátssza” a felvételt, soha nem azonos azzal a személlyel, akit a hívás fogadásával bíztak meg. Ily módon kettős ellenőrzést végeznek el annak érdekében, hogy a lehető legnagyobb mértékben megbizonyosodhassanak arról, hogy a hívó személy kérését megfelelően meghallgatták és konkretizálták, valamint hogy a nyilvánosságra hozott felvételi listák pontosak.

29. A Weatherbys ezt követően megkezdi a kérdéses versenyen részt vevő lovak jogosultságára vonatkozó ellenőrzések második szakaszát. Mivel ez a művelet az egyes lovak korábbi teljesítményének részletes bejegyzésére vonatkozik, és a kérdéses versenyre vonatkozó feltételekkel történő összevetéssel jár, ezért azt, attól tartva, hogy így lelassítanák a bejegyzési folyamatot, nem valós időben végzik el. Ehelyett a számítógép ezt a műveletet a lejárat határidő elteltét követően végzi el figyelembe véve a korábbi teljesítményeit és a hendikepre vonatkozó információkat. Ugyanezen idő alatt a fent leírtak szerint elvégzi a súly kiszámítását, majd ezt minden ló vonatkozásában megadja. Ezt követően a bejegyzések „megerősített” listáját, amely már a kettős ellenőrzés eredménye és a meghatározott súlyokat is tartalmazza, ugyanezen csatornák útján nyilvánosságra hozzák.

30. A lovak végleges listájára történt felvétele előtt, amely listát közléstesznek, még egy kiegészítő műveletet kell elvégezni. A „felvett” lovat az edzőjének „be kell jelentenie”, ha azt kívánja, hogy a versenyen részt vegyen. A bejelentések lejárat határidejeként általában a verseny előtti napot határozzák meg — jelenleg délelőtt tíz óra a nyári hónapokban, és délelőtt 10 óra 15 perc a téli időszakban. Ez azt jelenti, hogy az edző a megszabott határidő előtt telefonál a Weatherbys' Call-Center-nek, és „bejelenti” (azaz tájékoztatja a ló versenyen való részvételére vonatkozó szándékáról). Egyetlen bejelentésre vonatkozó hívást sem fogadnak el a megállapított határidőt követően. Amennyiben a bejelentést telefonon teszik meg, a telefonos ügyfélszolgálat a felvételt az annak során először adott és a telefonáló által jelzett hivatkozási szám alapján azonosítja.

31. A bejelentésekre megállapított határidő lejártát követően a számítógép minden egyes lónak zokémellényszámot ad. Ezt a műveletet a véglegesen megadott súlyra (amely még a bejelentés reggelén esetleges kapott valamennyi büntetést is tartalmazza) figyelemmel végzik el. Azon lovak esetében, amelyeknek ugyanakkora súlyt határoztak meg, a sorrendet vagy a véletlen alapján (a hendikepes versenyek esetében), vagy a lovak neve alapján történő betűrendes sorrendbe állítva állapítják meg (a hendikep nélküli versenyek esetében). Mindezekon felül a síkversenyekre a számítógép a lovak indulási helye szerinti bokszszámtáblázatot készít. Ismert, hogy az indulási hely olyan információ, amelyet a fogadók figyelembe vesznek, mivel a

sorshúzás fontossága a lóversenypályától, a versenyhossztól stb. függően változik. A bejelentett lovak utolsó teljesítményére vonatkozó kiegészítő ellenőrzést is elvégzik. Amikor a verseny feltételeitől függően e teljesítmények büntetőpont adását eredményezik, akkor ezt a büntetőpontot hozzáadják a megállapított alapsúlyhoz. Bizonyos esetekben a bejelentett lovak súlyát a számítógép a verseny feltételeitől függően kiigazíthatja. Mindezekon felül, ha a bejelentett lovak száma meghaladja a résztvevők maximális számát, amelyet biztonsági okokból a Jockey Club szabályoz (ezt az információt is felveszik az adatbázisba), akkor a versenyt, az előre meghatározott eljárás szerint, feloszthatják, vagy bizonyos lovakat, szintén már előre meghatározott eljárás szerint, kizárnak (ami azt jelenti, hogy nem szerepelnek a végleges listán).

32. A BHB adatbázisának fenntartása (idértve a fent említett szakaszokat és a lovak tényleges listájának kialakítását is) csak egy része a BHB feladatainak. Jelenleg évi 15 millió GBP-be kerül a BHB-nak, hogy a brit lóversenyipar számára biztosítsa valamennyi feladata ellátását. A BHB összes kiadásának mintegy 25%-át jelentik az adatbázisának működtetése céljából eszközölt kiadások. A BHB önfelfinanszírozó, bevételei elsősorban a bejegyzési és a licencdíjakból, a lóversenypályák által versenycsoportonként fizetett díjakból, valamint a tulajdonosok és a versenypályák által a felvételek kezeléséért fizetett díjakból származnak. Bevételeinek egy része az adatbázisában található információk harmadik személyek általi felhasználásáért kiszámlázott díjakból származik. E díjak jelenleg elérik az évi 1 millió GBP-t, azaz a BHB részéről ezen adatbázisa fenntartásának biztosítása érdekében felmerült költségek majd 25%-át.

33. A Weatherbys például a BHB adatbázisából származó információkat küldi meg a William Hillnek és más bukmékeknek. A Weatherbys és a William Hill megállapodást kötött, amely alapján a Weatherbys a William Hillnek a BHB adatbázisából származó információkat ad át. Cserébe a William Hill és a többi bukméker díjat fizet a Weatherbysnak, amely maga is díjat fizet a BHB-nak.

34. 1999-ig a lóversenypályán kívül működő bukmékerek nem fizettek közvetlenül a BHB-nak az adatbázisából származó információkért. 1991 óta néhányan közülük közvetlenül a BHB-nak fizettek az internetről származó versenyt megelőző információkért. Mindenesetre a jelen eljárás 2000-ben történt megindításakor a lóversenypályán kívül működő további bukmékerek, beleértve a három, lóversenypályán kívül működő fő bukmékert és az állami Tote-ot, megtagadták a BHB-nak a licencdíj fizetését az internetről származó versenyt megelőző információk felhasználásáért azon indok alapján, hogy ahhoz semmiféle ilyen típusú felhasználási engedély nem szükséges.

35. A versenyt megelőző információk néhány másik felhasználója (mint a lóversenypályákon működő bukmékerek szövetsége, az elektronikus kiadók és a Racecourse Association) közvetlenül fizettek a BHB-nak ezen információkért.

...

A William Hill internetes szolgáltatása

40. Jelen eljárás azokra a tevékenységekre vonatkozik, amelyeket a William Hill és néhány versenytársa nemrég kezdett el. Ezek lényege az interneten keresztül történő fogadási szolgáltatások nyújtása. Jelen pillanatban ezek az alperes fél forgalma szempontjából tevékenységeinek csak jelentéktelen részét alkotják. A William Hill első internetes oldalát 1996 júniusában hozta létre a telefonos fogadási tevékenységének előmozdítása céljából. 1991 májusában kezdett el a lóversenyekre vonatkozó fogadásokat kínálni, kezdetben minden nap csak néhány kiválasztott versenyre korlátozva tevékenységét, amelyekre megadta saját befutási esélyeit. E tevékenységeiből átfogó szolgáltatást fejlesztett ki, amely magában foglalja a lóversenyek nagy részét, az ajánlott befutási esélyek valós idejű módosítási lehetőségével. Ezt a továbbfejlesztett szolgáltatást nyújtotta két internetes oldalon, az „International Site”-on 2000. február 3-tól és az „UK Site”-on 2000. március 13-tól. Az érdeklődő személyek ezen internetes oldalakon hozzáférhettek azon információkhoz, hogy mely versenyeken, mely lóversenypályákon, mely lovak

vesznek részt, és megismerhették a William Hill által adott befutási esélyeket. Ha úgy kívánták, elektronikusan is megtehették fogadásaikat. Más információk (például a ló zsokéja vagy edzője) is szükségesek ahhoz, hogy az ügyfelek megfelelően tájékozottak legyenek valamely ló nyerési esélyeit illetően. Ha az ügyfeleknek erre az információra is szükségük volt, akkor azt valamilyen módon — mint például az újságokból — meg kellett szerezniük. Az F. melléklet tartalmazza a példát a Racing Post újságban adott versenyre vonatkozóan található információ típusra.

41. A William Hill megadja és közzéteszi a lóversenyekre vonatkozó saját befutási esélyeit, amelyeket „Early Bird” és „Ante-post” befutási esélyeknek nevez. Az „Early Bird” befutási esélyeket a William Hill befutási esélyeinek szerzői adták meg, akik saját ismereteiket és saját értékítéletüket használják fel, és azt általában az ugyanazon a napon megrendezett, kiválasztott versenyekre vonatkozóan adják meg a nap kezdetén. A William Hill jelenleg minden évben az egész Egyesült Királyságban körülbelül 2000 lóversenyre vonatkozóan adja meg az Early Bird befutási esélyeket. Az ante-post befutási esélyeket a William Hill egyéni versenyekre vonatkozóan adja a verseny előtt több nappal. Jelen indítványhoz csatoltan található öt példa arra, hogy a William Hill internetes szolgálatának használója mit lát számítógépének képernyőjén. Az első melléklet (A. melléklet) 2000. március 13-án 12 óra 20 perckor volt látható a honlapon. Azaz ugyanezen a napon 14 órakor Plumptonban megrendezett versenyre vonatkozott. Az ott szereplő lovak neve a bejelentett lovak nevének felel meg. A második melléklet (B. melléklet) ugyanazon a napon volt látható a honlapon, és a Grand Nationalre vonatkozott, amelyet 2000. április 8-án futottak. A harmadik melléklet (C. melléklet) egy héttel később, azaz 2000. március 21-én szerepelt a honlapon, és szintén a Grand Nationalre vonatkozott. Amikor a két utóbbi információt összehasonlítjuk, látjuk, hogy a lovak listája és a lovak teljes száma a verseny napjának közeledtével változhat. Valójában nemcsak a lovak személye és a lovak száma változhat, hanem a verseny időpontja is. Az A. melléklet egy különösen kis versenyre vonatkozó példa, amelyen kevés ló indul. Bizonyos versenyek sokkal nagyobbak. Például 2000. március 13-án a William Hill honlapján szerepelt a Lincoln Handicap, a Doncasterben 2000. március 25-én tartandó egymérföldes verseny, 58 ajánlott lóval. 2000. március 21-én a honlapon látható, hogy a lovak száma 46-ra csökkent. E két utóbbi honlap képernyőlenyomata található a D. és az E. mellékletben.

42. 1999 májusától 2000 februárjáig a William Hill az internet útján csak a kiválasztott versenyekre (azon versenyek, amelyekre vonatkozóan Early Bird és ante-post befutási esélyeket adott meg) vonatkozó fogadási szolgáltatást nyújtott. Minden

reggel 9 óra és 10 óra 15 perc között az Early Bird versenyek lovait kézzel vették fel, és ehhez kapcsoltn megadták azok befutási esélyeit, valamint a nemzeti sajtóban a közzétett versenyre vonatkozóan megjelent releváns információkat. Az ante-post versenyeken lehetségesen részt vevő lovakat a közzétett listák alapján kézzel vették fel. Mindkét esetben a lovakat a rájuk kiosztott súlyuk sorrendjében mutatták be, a legkönnyebbek (a legalacsonyabb hendikepszámmal) szerepeltek első helyen. 2000 februárja óta a William Hill az internet útján az Egyesült Királyság főbb lóversenyeire vonatkozó fogadási szolgáltatásokat nyújt. Az egyes versenyek (ideértve azon versenyeket is, amelyekre vonatkozóan megadták az Early Bird befutási esélyeket) ezen a napon megjelenő releváns információit akkor az RDF-ről vették, amelyet számára a SIS ad, és amelyeket a verseny napjának reggelén 5 és 7 óra között tesznek közzé attól függően, hogy aznap mikor érkeznek meg az RDF. Amikor a William Hill megadja az Early Bird és az ante-post befutási esélyeket, akkor a lovak a nekik adott befutási esélyek sorrendjében szerepelnek. Más esetekben (vagy amikor még nem adták meg a befutási esélyeket) a William Hill a befutási esélyeket az induláskor adja meg (Starting Price), és ekkor a lovakat betűrendben tünteti fel.

43. Amikor a William Hill ezeket az információkat internetes honlapján közzéteszi (azaz a kérdéses verseny napján), akkorra azok már az előző nap reggelétől kezdve a SIS-től különböző forrásokból is rendelkezésre állnak. Például ezek az információk már megjelentek a sajtóban és különféle teletextes szolgálatok útján.

44. Miként azt a mellékletek is mutatják, a William Hill internetes honlapján közzétett információk tartalmazzák a versenyen részt vevő valamennyi ló nevét, a verseny idejét, időpontját és/vagy nevét, valamint a versenynek helyet adó lóversenypálya nevét. Ha a felvételek számát vesszük figyelembe, akkor ezek a BHB adatbázisa teljes terjedelmének csak elhanyagolható arányát jelentik. A William Hill internetes honlapja egyetlen más, a BHB adatbázisából származó információt nem tesz közzé. Például a William Hill nem adja meg a zokék nevét, a zokémellényszámot, vagy a megadott súlyt, illetve a lóra kiosztott hendikepet. A William Hill semmilyen információt nem közöl a versenyen szereplő lovak formájára vonatkozóan. Honlapja még számos olyan egyéb, a BHB adatbázisában szereplő információt sem tartalmaz, amelyeket a Stud Book, a Jockey Club és/vagy a BHB más feladatai érdekében használnak fel.

45. A lóversenyeket a William Hill internetes honlapján nem ugyanolyan módon mutatják be, mint azok a BHB adatbázisában szerepelnek. Mindezek mellett a William Hill a lovak listáját súlyuk szerint teszi közzé, elsőként a favoritot tüntetve fel, vagy betűsorrendben adva meg azt. Ezeket nem a BHB adatbázisában szereplőhöz hasonló módon mutatja be, kivéve a véletlen egybeesést. Bármi is történjen, a William Hill internetes honlapján közzétett minden egyes lovakra vonatkozó lista a kérdéses verseny valamennyi lova teljes listájának felel meg.

46. A William Hill nem rendelkezik közvetlen hozzáféréssel a BHB adatbázisához. Az internetes honlapján közzétett információkat korábban két forrásból szerezte be, és a jövőben is ezt teheti: 1) a verseny napját megelőzően kiadott esti lapokból 2) a verseny reggelén a SIS által megküldött RDF-ből. Az RDF a BHB adatbázisából származik. Az újságokban megjelenő információk szintén a BHB adatbázisából származnak. Azokat a Weatherbys adja át az újságoknak.

47. Nem vitatott, hogy a SIS és az újságok nem jogosultak alfelhasználási jogot engedélyezni a William Hillnek annak érdekében, hogy a BHB adatbázisából származó információkat honlapján felhasználhassa, és ezt nem is kívánták megtenni.